Crna Gora
Državna revizorska institucija

DRI broj: 02-035/22-338/20
Podgorica, 18.05.2022. godine

KONAČNI IZVJEŠTAJ

Efikasnost realizacije preporuka DRI izdatih u reviziji „Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – zaštita od šumskih požara“

Podgorica, MAJ 2022. godine

SADRŽAJ

I OPŠTI DIO 3
1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE 3
2. SUBJEKTI REVIZIJE 5
3. VRSTA, PREDMET I CILJ KONTROLNE REVIZIJE 8
4. METODE I TEHNIKE REVIZIJE 10
5. KRITERIJUMI REVIZIJE 10
6. OPIS REVIZIJE 11

DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 17
Ministarstvo unutrašnjih poslova - Direktorat za vanredne situacije 17
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede 21
Uprava za šume 25
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma 32
Jedinice lokalne samouprave 34
Vlada Crne Gore - Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje 46

DIO III ZAKLJUČNE KONSTATACIJE 50

I OPŠTI DIO

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje kontrolne revizije Efikasnost realizacije preporuka datih u reviziji uspjeha “Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – zaštita od šumskih požara”, sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 038/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizija Državne revizorske institucije za 2021. godinu, br: 06-035/20 od 17.12.2020. godine i Izmjenama Godišnjeg plana revizija, broj 06-035/21-3 od 25.01.2021. godine i 06-038/21-39 od 05.04.2021. godine donešenih od strane Senata Državne revizorske institucije (u daljem tekstu: DRI)
- Odluci o vršenju revizije od 12.10.2021. godine (broj 02-035/21-2010/2), u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i dr Milan Dabović (član Kolegijuma).

Kontrolna revizija je izvršena u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG“ br. 3/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja revizije uspjeha ("Službeni list Crne Gore", br. 068/19) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije
- Smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu realizacije preporuka Državne revizorske institucije br. 06-035/21-892/4 od 20.12.2021. godine

U skladu sa čl. 144. Ustava Crne Gore,[1] Državna revizorska institucija Crne Gore (DRI) vrši reviziju zakonitosti i uspješnosti upravljanja državnom imovinom i obavezama, budžetima i svim finasijskim poslovima čiji su izvori finansiranja javni ili nastaju korišćenjem državne imovine.

Zakonom o Državnoj revizorskoj instituciji[2], čl. 5. Zakona, Institucija kroz postupak revizije **utvrđuje uspješnost** ostvarenja ciljeva poslovanja ili ciljeva pojedinih finasijskih transakcija, programa, projekata, korišćenje ljudskih, finasijskih i drugih resursa subjekata revizije, kao i **efekte** ostvarenih ciljeva i rezultata u odnosu na planirane.

Vrhovne revizorske institucije (VRI) imaju značajnu ulogu u pružanju pomoći vladi u ispunjavanju njezinih odgovornosti povezanih sa šumama. VRI mogu revidirati ne samo uspješnost i usklađenost vladinih aktivnosti, već i ispravnost sistema i praksi. VRI takođe mogu pomoći vladi jačanjem načina na koji vlada upravlja svojim unutrašnjim kontrolama, pregledom tih kontrola i davanjem prijedloga o tome kako ih poboljšati.Pored toga, VRI mogu predložiti kako vlada može poboljšati načine na koje procjenjuje i ublažava rizike povezane s

[1] ″Sl. list CG″, br. 01/07 i 38/13

[2] "Sl. list RCG", br. 028/04, 027/06, 078/06 i Sl. list CG", br. 017/07, 073/10, 040/11, 031/14

procesima upravljanja.[3] Geografski informacioni sistem (GIS)[4] i Globalni sistem pozicioniranja (GPS) u reviziji šuma precizno lociraju područje šume koje se revidira.

Vrhovne revizorske institucije preporukama predlažu načine i aktivnosti koje subjekti revizije trebaju sprovesti kako bi se eliminisale evidentirane greške, te postigla unaprjeđenja kod subjekata revizije.

Za implementaciju izdatih preporuka od strane DRI odgovorni su subjekti revizije, dok je Vrhovna državna revizija odgovorna za: izradu preporuka, praćenje implementacije preporuka (follow up), kontrolu i ocjenu jesu li subjekti revizije postupili prema datim preporukama i preduzeli potrebne aktivnosti radi otklanjanja nepravilnosti i sprječavanja njihovog ponavljanja, odnosno je li subjekat revizije ostvario predviđena unaprjeđenja.

Status realizacije preporuke može biti :

a) realizovana (R)
b) djelimično realizovana (DR)
c) u fazi realizacije (UFR)
d) nerealizovana (NR)
e) nije primjenjivo (NP)
f) ili nije utvrđen status preporuke (NUS)

1) *realizovana* (R) – preporuka je realizovana kada je subjekat revizije u cjelosti postupio prema datoj preporuci, odnosno kada su otklonjene nepravilnosti, propusti, kada je poslovanje usklađeno s propisima ili kada je u poslovanju primijenio načelo ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti; preporuka dobija status (R) i više se ne prati njena realizacija.
2) *nije realizovana* (NR) – preporuka nije realizovana kada subjekat revizije nije u cjelosti postupio prema datoj preporuci, preporuka dobija status (NR) i dalje se prati njena realizacija.
3) *djelimično realizovana* (DR) – preporuka je djelimično realizovana kada je subjekat revizije sproveo neku od aktivnosti, ali nije u cjelosti postupio po datoj preporuci (na primjer, subjekat je pripremio unutrašnji akt, ali ga nadležno tijelo nije usvojilo, ili još nije stavljen u primjenu); preporuka dobija status (DR) i dalje se prati njena realizacija.
4) *u fazi realizacije* (UFR) – preporuka je u fazi realizacije kada je subjekat preduzeo određene aktivnosti koje su u toku, preporuka dobija status u fazi realizacije i dalje se prati njena realizacija.
5) *nije primjenjivo* (NP) – u slučajevima kada je došlo do promjene propisa ili promjena u poslovnom okruženju, može se dogoditi da više nije opravdano postupiti prema datoj preporuci i tada državni revizor određuje da preporuka više nije primjenjiva i preporuka dobija status (NP) i dalje se ne prati njena realizacija.
6) *Nije utvrđen status preporuke* (NUS) - za slučaj da se državni revizor ne može uvjeriti u status preporuke, unosi navedeni status i obrazlaže razlog ovakve ocjene.

[3] Auditing Forests: Guidance for Supreme Audit Institutions, INTOSAI Working Group on Environmental Auditing (WGEA)
[4] Pregled GIS-a. Dostupno na www.gisdevelopment.net/tutorials/tuman006pf.htm

2. SUBJEKTI REVIZIJE

Subjekti revizije bili su:

1. Koordinacioni tim Vlade CG za zaštitu i spašavanje;
2. Ministarstvo unutrašnjih poslova (Direktorat za vanredne situacije);
3. Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede
4. Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma
5. Uprava za šume;
6. JP Nacionalni parkovi CG
7. Glavni grad Podgorica,
8. Opština Nikšić,
9. Opština Berane,
10. Opština Pljevlja.

Shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju[5] propisano je da se radi rukovođenja i koordiniranja u zaštiti i spašavanju, obrazuju timovi, i to za teritoriju Crne Gore - **Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje (Koordinacioni tim),** za teritoriju opštine - Opštinski tim za zaštitu i spašavanje (Opštinski tim).[6] Koordinacioni tim čine: predsjednik Vlade, koji je rukovodilac tima; ministar nadležan za poslove zaštite i spašavanja, koji je zamjenik rukovodioca tima i članovi: ministri nadležni za vanjske poslove, poslove odbrane, zdravlja, rada i socijalnog staranja, održivog razvoja, turizma, poljoprivrede, šumarstva, vodoprivrede, saobraćaja, pomorstva, kao i predstavnik Generalnog sekretarijata Vlade zadužen za odnose sa javnošću i predsjednik radnog tijela Vlade nadležnog za procjenu šteta od elementarnih nepogoda. Akt o imenovanju rukovodioca, zamjenika rukovodioca i članova Koordinacionog tima donosi Vlada.U radu Koordinacionog tima, po pozivu, mogu učestvovati starješine i predstavnici drugih državnih organa, ministarstava i drugih organa uprave, predstavnici drugih organizacija i institucija, kao i eksperti iz oblasti zaštite i spašavanja. Koordinacioni tim ima sekretara, koga imenuje i razrješava rukovodilac Koordinacionog tima. Sekretar Koordinacionog tima stara se o izvršavanju naredbi i zaključaka Koordinacionog tima. Stručne i administrativne poslove za potrebe Koordinacionog tima vrši Ministarstvo.[7] Shodno članu 35č Koordinacioni tim: rukovodi aktivnostima učesnika zaštite i spašavanja prilikom sprovođenja utvrđenih zadataka; rukovodi sprovođenjem mjera za zaštitu i spašavanje i koordinira aktivnosti i postupanja za zaštitu i spašavanje; prati stanje i organizaciju zaštite i spašavanja i predlaže mjere za njihovo poboljšanje za vrijeme trajanja rizika; donosi naredbe i zaključke za sprovođenje mjera i aktivnosti za zaštitu i spašavanje, osim naredbi koje donosi Vlada; podnosi Vladi izvještaj o preduzetim mjerama i aktivnostima u zaštiti i spašavanju; vrši i druge poslove propisane zakonom.[8]

[5] "Sl. list CG", br. 013/07, 005/08, 086/09, 032/11, 054/16, 146/21
[6] Član 35b
[7] Član 35c
[8] Koordinacioni tim donosi poslovnik o radu kojim se bliže uređuju pitanja od značaja za rad Koordinacionog tima.

Ministarstvo unutrašnjih poslova vrši poslove[9] koji se između ostalog odnose na pregled tehničke dokumentacije iz oblasti zaštite od požara; upravljanje rizicima; upravljanje zaštitom i spašavanjem i upravljanje sanacijom posljedica u slučaju elementarnih nepogoda i od strane čovjeka izazvanih nesreća (zemljotresi, požari i druge prirodne i tehničko-tehnološke katastrofe); organizovanje i sprovođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika operativnih jedinica; organizovanje i sprovođenje preventivnih, operativnih i sanacionih mjera zaštite i spašavanja; poslove civilne zaštite kao dio integrisanog sistema zaštite i spašavanja; akcije traganja i spašavanja iz vazduha; traženje i prihvatanje pomoći od drugih država u slučaju nastanka elementarnih nepogoda i od strane čovjeka izazvanih nesreća; primanje poziva i obavještenja u hitnim situacijama preko jedinstvenog operativnog komunikacionog centra 112.

Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede vrši poslove[10] uprave koji se između ostalog odnose na razvojnu politiku u oblasti šumarstva; sistemska rješenja za gazdovanje šumama i šumskim zemljištem i njihovu zaštitu; očuvanje, ekonomsko korišćenje i unapređivanje šuma; monitoring planiranja gazdovanja šumama; licenciranje stručnih poslova u šumarstvu; prerađivačku industriju drveta i proizvoda od drveta.

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma vrši poslove[11] uprave koji se između ostalog odnose na: pripremu predloga propisa iz oblasti ekologije, prostornog planiranja i urbanizma; sistem integralne zaštite životne sredine i održivog korišćenja prirodnih resursa; oblast procjene uticaja i strateške procjene uticaja na životnu sredinu, integrisano sprječavanje i kontrolu zagađivanja; zaštitu prirode; izradu standarda zaštite životne sredine; praćenje stanja životne sredine; pripremu i izradu planskih dokumenata; davanje mišljenja i saglasnosti na lokalna planska dokumenta u prelaznom periodu; vođenje dokumentacione osnove o prostoru za potrebe izrade, donošenja i sprovođenja planskih dokumenta, vršenja nadzora, saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i fondovima Evropske unije u dijelu realizacije projekata iz oblasti za koje je nadležno ministarstvo; realizaciju naučno istraživačkih nacionalnih i međunarodnih projekata u oblasti životne sredine i prostornog planiranja; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Uprava za šume vrši poslove[12] koji se odnose na: obezbjeđivanje i unapređivanje stanja šuma; gazdovanje šumama; mjere i radnje na njezi, obnavljanju, podizanju i melioraciji šuma (biološka reprodukcija), izdvajanje sjemenskih objekata; zdravstveni pregled i kontrolu proizvodnje reproduktivnog materijala šumskog drveća; obezbjeđivanje sjemena i sadnog materijala; mjere i radnje radi očuvanja prirodnih i radom stvorenih vrijednosti šuma, sprječavanja i otklanjanja štetnih posljedica svih biotskih i abiotskih faktora koji ugrožavaju te vrijednosti i sanacije postojećeg stanja; zaštitu šuma i šumskog zemljišta od protivpravnog prisvajanja i korišćenja, požara; vođenje izvještajno-prognostičke

[9] Član 4 Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave
[10] Član 12 Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave
[11] Član 13 Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave
[12] Član 34 Uredba o organizaciji i načinu rada državne uprave

službe; planiranje gazdovanja šumama, koje se ostvaruje kroz izradu programa i planova gazdovanja šumama, izvođačkih projekata i programa i planova pošumljavanja goleti; doznaku stabala, premjer i žigosanje drveta i izdavanje uvjerenja o porijeklu šumskih sortimenata; davanje šuma u državnoj svojini na korišćenje putem ugovora, u skladu sa zakonom; monitoring sprovedenih mjera na gazdovanju šumama, vršenje stručnog nadzora i kontrolu kvaliteta izvedenih radova; vođenje evidencije i baze podataka za šumarstvo; stručno usavršavanje, saradnju i koordinaciju sa odgovarajućim međunarodnim organizacijama i institucijama u okviru utvrđenih ovlašćenja; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

JP Nacionalni parkovi - Odredbom čl. 2 Zakona o nacionalnim parkovima[13] propisano je da se na Nacionalne parkove primjenjuju se propisi o zaštiti prirode, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno. Shodno članu 5 Nacionalnim parkovima upravlja privredno društvo sa svojstvom pravnog lica, koje treba da ispunjava uslove za upravljanje zaštićenim prirodnim dobrima propisane zakonom kojim je uređena zaštita prirode. Privredno društvo osniva Vlada Crne Gore. Odredbom člana 24 definisano je da su šume u nacionalnim parkovima šume posebne namjene. Šumama i šumskim zemljištem u nacionalnim parkovima upravlja privredno društvo u skladu sa planom upravljanja i godišnjim programom upravljanja, kojim se obezbjeđuje ostvarivanje funkcija šuma utvrđenih zakonom. Vlasnici šuma i šumskog zemljišta na području nacionalnih parkova dužni su da šume i šumsko zemljište koriste u skladu sa planom upravljanja i godišnjim programom upravljanja.

Jedinice lokalne samoprave - Shodno članu 8 Zakona o zaštiti prirode[14] zaštitu životne sredine u okvru svojih prava i obaveza, obezbjeđuju i aktivno sprovode sledeći subjekti: organi državne uprave, **organi lokalne samouprave i lokalne uprave**, pravna i fizička lica, međunarodne organizacije, nevladine organizacije i građani. Subjekti su dužni da u okviru svojih prava i obaveza, u obavljanju aktivnosti, obezbijede zaštitu prirode:primjenom propisa o zaštiti prirode; poštovanjem ciljeva zaštite prirode; sprovođenjem mjera i uslova zaštite prirode; pribavljanjem dozvola za radnje i aktivnosti u zaštićenim područjima; sprovođenjem postupka ocjene prihvatljivosti za područja ekološke mreže; korišćenjem zaštićenih prirodnih dobara u skladu sa ovim zakonom; kontrolom i sprječavanjem degradacije prirodnih vrijednosti, odnosno njihovo svođenje na najmanju moguću mjeru i drugim mjerama u skladu sa zakonom.[15] Subjekti zaštite sarađuju i ostvaruju međusobnu komunikaciju u skladu sa posebnim propisima.

Nadležnosti lokalne samouprave su definisane članom 13 Zakona o životnoj sredini[16]shodno kojem su obavezne da vrše poslove koji se odnose na uspostavljanje sistema zaštite i unaprjeđenja životne sredine na svojoj teritoriji, predlaganje i sprovođenje mjera, izradu i praćenje implementacije planova, odobrenih programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine. Shodno članu 58

[13] "Sl. list CG", br. 028/14, 039/16
[14] "Sl. list CG", br. 054/16 i 018/19
[15] Izvještaj o realizaciji lokalnog akcionog plana za biodiverzitet svake četvrte godine sačinjava nadležni organ lokalne samouprave i dostavlja organu uprave (čl. 13 Zakona o zaštiti prirode)
[16] "Sl. list CG", br. 052/16, 073/19

predmetnog zakona Jedinica lokalne samouprave može sprovoditi monitoring životne sredine na svojoj teritoriji u skladu sa ovim zakonom.

Shodno članu 61 za potrebe praćenja ostvarivanja ciljeva iz planova i programskih dokumenata za pojedine segmente životne sredine i opterećenja, kao i drugih dokumenata za zaštitu životne sredine i u cilju cjelovitog uvida u stanje životne sredine, jedinica lokalne samouprave može sačiniti **Izvještaj o stanju životne sredine za teritoriju te jedinice lokalne samouprave**.[17] Shodno članu 75 Zakona o lokalnoj samoupravi,[18] opština ima **službu zaštite i spašavanja** koja vrši poslove zaštite i spašavanje građana, materijalnih i kulturnih dobara i zaštite životne sredine ugroženih djelovanjem katastrofa, elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje. Nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada službe zaštite vrši predsjednik opštine.

3. VRSTA, PREDMET I CILJ KONTROLNE REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) je izvršila **kontrolnu reviziju/reviziju uspjeha**.

Predmet revizije: Kontrola efikasnosti realizacije preporuka sadržanih u Konačnom Izvještaju o reviziji uspjeha “Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – zaštita od šumskih požara”, DRI broj: 40116/19-023-15/34, od 22.10.2019. godine, koje su subjekti revizije sproveli radi unapređenja zaštite od šumskih požara, u dijelu konstatovanih nepravilnosti utvrđenih prethodnom revizijom.

Cilj Revizije: Cilj kontrolne revizije je provjera aktivnosti i sprovedenih radnji subjekata revizije na realizaciji datih preporuka, odnosno ocjena u kojoj mjeri su realizovane preporuke i da li su identifikovane nepravilnosti otklonjene.

Konačnim Izvještajem o reviziji uspjeha “Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – zaštita od šumskih požara”,[19] date su preporuke sledećim subjektima revizije:

- Ministarstvu unutrašnjih poslova (Direktorat za vanredne situacije);
- Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore;
- Ministarstvou održivog razvoja i turizma;
- Upravi za šume;
- Lokalnim samoupravama (Službe zaštite i spašavanja Glavnog grada Podgorica i Opština Nikšić, Berane i Pljevlja).
- Vladi Crne Gore - Koordinacionom timu za zaštitu i spašavanje

[17] Izvještaj o stanju životne sredine iz stava 1 ovog člana izrađuje se u skladu sa Nacionalnom listom indikatora i sadrži podatke dobijene sprovođenjem monitoringa, kao i druge podatke, zavisno od karakteristika područja za koje se izvještaj podnosi.Izvještaj iz stava 1 ovog člana, usvaja skupština jedinice lokalne samouprave i dostavlja Agenciji u roku od mjesec dana od dana njegovog usvajanja.

[18] "Sl.list CG", br. 002/18, 034/19, 038/20

[19] DRI broj: 40116/19-023-15/34, od 22.10.2019. godine

Nadležni Kolegijum DRI utvrdio je da karakter nalaza u predmetnoj reviziji nalaže da subjekti revizije, u roku od 45 dana po dostavljanju Konačnog izvještaja, izrade i dostave Državnoj revizorskoj instituciji plan aktivnosti za realizaciju preporuka, koji sadrži mjere, nosioce, aktivnosti i rokove i da subjekti revizije, u skladu sa čl. 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od šest (6) mjeseci, po dostavljanju Konačnog izvještaja, izvijeste DRI o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama.

Plan aktivnosti za realizaciju preporuka **dostavili su** sljedeći subjekti revizije:

- Ministarstvo unutrašnjih poslova (Direktorat za vanredne situacije);[20]
- Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje[21]
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore; [22]
- Uprava za šume;[23]
- Vlada Crne Gore - Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje.[24]

Plan aktivnosti za realizaciju preporuka **nijesu dostavili** su sljedeći subjekti revizije:

- Ministarstvo održivog razvoja i turizma;
- Lokalne samouprave (Službe zaštite i spašavanja Glavnog grada Podgorica i Opštine Nikšić, Berane i Pljevlja),

Izvještaje o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama nakon 6 mjeseci dostavili su sljedeći subjekti revizije:

- Ministarstvo unutrašnjih poslova (Direktorat za vanredne situacije);[25]
- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore;[26]
- Ministarstvo održivog razvoja i turizma[27] (JP Nacionalni parkovi CG[28])
- Uprava za šume; [29]
- Lokalne samouprave (Službe zaštite i spašavanja Glavnog grada Podgorica[30] i Opština Pljevlja[31]).

Izvještaje o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama nakon 6 mjeseci nijesu dostavili sljedeći subjekti revizije:

- Opštine Nikšić i Berane i
- Vlada Crne Gore - Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje.

[20] Dopis br. 01-050/19-38442/2, od 10.12.2019.g.
[21] Dopis broj Ol Br: oso /3 —1-43284/1
[22] Dopis br. 322-410/19-5, od 11.12.2019.g.
[23] Dopis br.12436, od 31.12.2019.g.
[24] Dopis br. 050/19-43284/1, od 11. 12. 2019.g.
[25] Dopis br. 01-082/20-9190, od 24.06.2020.g.
[26] Dopis br.03-311/20-8093/3, od 18.06.2020.g.
[27] Dopis br. 101-28031-2019, od 17.06.2020.g.
[28] Dopis br. 05-1393/1, od 22.06.2020.g.
[29] Dopis br. 01-035/20-1926/3, od 23.06.2020.g.
[30] Dopis br. 08-D-331/20-719, od 31.07.2020.g.
[31] Dopis br. 01-018/20-945/3, od 25.05.2020.g.

Nakon uvida u dostavljene Izvještaje o realizaciji preporuka, utvrđeno je da je većina preporuka nerealizovana ili se nije mogao utvrditi status realizacije preporuka zbog toga što nije dostavljen Izvještaj o preduzetim radnjama po izrađenim i dostavljenim preporukama. Shodno članu 71 Upustva o metodologiji vršenja revizije uspjeha na osnovu dostavljenog izvještaja o realizaciji preporuka rukovodilac sektora je predložio Senatu Institucije da se u Godišnji plan revizija uvrsti Kontrolna revizija uspjeha sa ciljem utvrđivanja efikasnosti realizacije izdatih preporuka, što je Senat DRI prihvatio i donio odluku o vršenju kontrolne revizije.

Reviziju je sproveo revizorski tim u sastavu:

Blažo Savković – državni revizor, načelnik u Sektoru i
Jadranka Delibašić – državni revizor, rukovoditeljka odjeljenja za razvoj i vršenje revizija uspjeha.

4. METODE I TEHNIKE REVIZIJE

Kao primaran izvor informacija u postupku revizije koristila se dokumentacija kojom raspolažu subjekti revizije i izvještaji o preduzetim mjerama u cilju realizacije preporuka, izvještaji o radu, kao i planovi i statistički podaci koji se odnose na šumske požare; interna akta koja specificiraju pravila i procedure; sprovedene analize vezane za ovu oblast i preduzete korektivne mjere na osnovu sprovedenih analiza. Metode prikupljanja informacija koja su korišćena prilikom vršenja revizije su: pregled i analiza dokumentacije, intervju.

5. KRITERIJUMI REVIZIJE

Postoji jasno strateško opredjeljenje kojim su definisani postupci koje institucije preduzimaju u slučaju šumskih požara. Prijedlog programa razvoja sistema na nivou institucija i organa CG usvojen je i primjenjuje se, kao i Plan postupanja u slučaju šumskih požara koji se redovno ažurira i evaluira. Sve institucije CG donijele su svoje planove kao i planove pripravnosti odgovora institucija i organa. Planovi, po kojima se izvještava, ažuriraju se na redovnoj osnovi. Termin koordinacija definisan je na način da omogućava i mehanizam praćenja spovođenja aktivnosti. Radna tijela funkcionišu harmonizovano, a sistem razmjene informacija i komunikacije prisutan je među svim nivoima.

Blagovremeno su potpisani svi potrebni sporazumi kojima se detaljnije precizira nivo saradnje među institucijama nadležnim za djelovanje u slučaju šumskih požara u segmentu kojim se definišu prava, obaveze i oblici saradnje i postupanja. Sporazumi o saradnji se i redovno testiraju, odnosno predmet su redovnih vježbi s ciljem unapređenja. Uspostavljen je efikasan organizacioni okvir za koordinaciju mjera i aktivnosti na nivou institucija CG. Koordinaciono tijelo CG bez smetnji sprovodi aktivnosti iz svoje nadležnosti. Formirana je i operativna specijalna jedinica za djelovanje u situacijama koja je osposobljena i za pružanje međunarodne pomoći.

Institucije CG su na adekvatan način osposobljene kadrovski i materijalno za optimalno reagovanje u situacijama šumskih požara koje podrazumijeva minimizaciju rizika za ljudske i materijalne gubitke. Institucije CG posjeduju analizu stepena spremnosti odgovora na kriznu situaciju i redovno izvještavaju o ovoj problematici, što uključuje i materijalno-kadrovsku opremljenost. Uočeni problemi se blagovremeno prevazilaze. Uspostavljeni operativni centri su operativni i u funkciji, a kreirane su i adekvatne baze podataka koje se tiču oblasti šumskih požara, odnosno raspoloživih resursa. Precizno su definisane potrebe u ovoj oblasti i osigurani svi potrebni uslovi za ostvarivanje istih na dugoročnoj i kratkoročnoj osnovi.

Institucije i organi CG redovno evaluiraju svoje djelovanje – upravljanje u slučaju šumskih požara i operativni odgovor. Institucije evaluiraju svoj učinak nakon svakog šumskog požara. Evaluacije se vrše sa svrhom da se istovremeno otkriju elementi koji su dobro funkcionisali tokom šumskog požara i elementi koji nisu funkcionisali i koji trebaju biti promijenjeni ili poboljšani u narednom periodu. Evaluacija i feedback učesnika doprinose da iskustva i naučene lekcije iz šumskog požara postaju praktično primjenjive i korisne. O rezultatima kao i mjerama koje se namjeravaju preduzeti informišu se nadležni. U međusobnoj saradnji nadležne institucije i organi, prije nego što se šumski požar desi, pripremaju kriterijume evaluacije odgovora/koordinacije odgovora na isti i upravljaju evaluacijskim procesom. Rezultat svake evaluacije je dokument u kojem se obrađuju svi aspekti odgovora na šumski požar u smislu naučenih lekcija. U skladu s definisanim mjerama preduzimaju se i odgovarajuće aktivnosti na njihovoj implementaciji.

6. OPIS REVIZIJE

Zakon o šumama u članu 2 definiše da šume i šumska zemljišta, kao dobra od opšteg interesa, uživaju posebnu zaštitu, koja se ostvaruje:

- trajnim očuvanjem i unaprjeđivanjem šuma i šumskih zemljišta i njihovih funkcija;
- održivim i multifunkcionalnim gazdovanjem šumama;
- očuvanjem i unaprjeđivanjem biološke i pejzažne raznovrsnosti šuma, kao i kvaliteta njihove životne sredine.

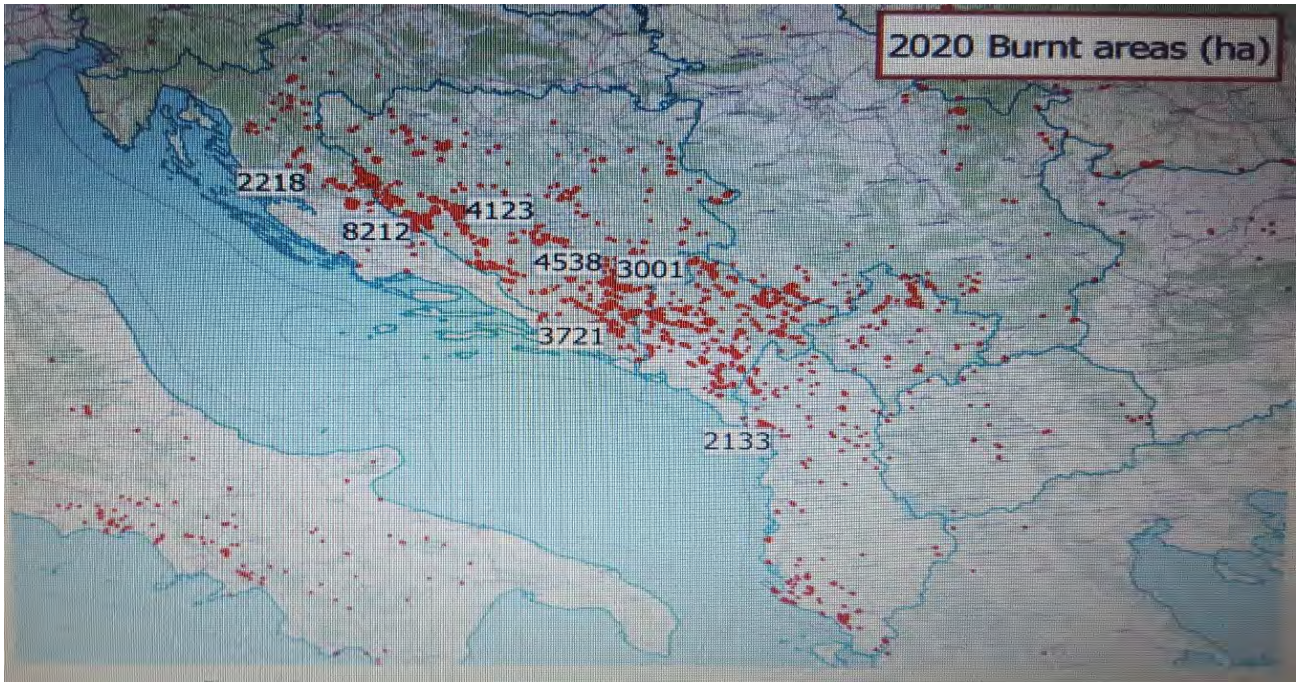
Prema štetama i posledicama koje izazivaju, kao i površinama šuma koje se svake godine unište, šumski požari zahtijevaju angažovanje svih institucija i subjekata društva na sprječavanju njihove pojave i gašenju. Godine sa najvećom izgorelom površinom u Crnoj Gori su 2012, 2017 i 2020.g. Činjenica je da se obim šteta od šumskih požara u pojedinim godinama mogu smatrati prirodnom katastrofom.

Tabela 1. Šumski požari u Crnoj Gori u periodu 2012-2021 godine

Godina	Ukupna površina zahvaćena požarima (ha)	Udio površine pod šumom zahvaćene požarima(%)	Ukupna površina zahvaćena požarima u privatnim šumama (ha)	Ukupna površina zahvaćena požarima u državnim šumama (ha)	Broj požara	Broj požara u privatnim šumama	Broj požara u državnim šumama	Opožarena drvna zaprenima (drzavne I privatne sume)	Procijenjena šteta (u €)	Troškovi gašenja požara
2012	5538,95	0,7	960,3	4578,65	160	33	127	519455.20 (500 sad)	4622603,7	3895
2013	171,28	0,02	2	169,28	25	1	24	290	3544	200
2014	61,88	0,01	3,65	58,23	20	3	17	30	400,8	0
2015	3124,01	0,42	1060,2	2063,81	83	22	61	130586	82890	1340
2016	1099,67	0,15	130	969,67	72	19	53	24334	67734	1560
2017	21215,86	2,91	7638	13577,86	154	39	115	142629.13 (267500sad)	1 94553.49	3444
2018	3416,53	0,46	1300	2116,53	18	2	16	132 (6200sad.)	3660	760
2019	1170,1	0,14	80,7	1089,4	82	13	69	26738,3	326807,41	8920
2020	4643,68	0,56	2146,09	2497,59	220	74	146	39016,55	1434870,7	1220
2021	17102	2,06	14725,05	2376,95	153	81	72	197367,31	2543680	2717
UKUPNO	57543,96		28045,99	29497,97	987	287	700	1080578.00(s.274200)	9086190,61	24056

Podaci obroju požara u Crnoj Gori u 2019[32]. godini i za 2020.g.[33] shodno podacima EFIS su različiti u odnosu na podatke koji je DRI dostavila Uprava za šume.

Slika 1 Opožarena područja na Balkanu u 2020.g. Najveći požari su označeni u ha[34]

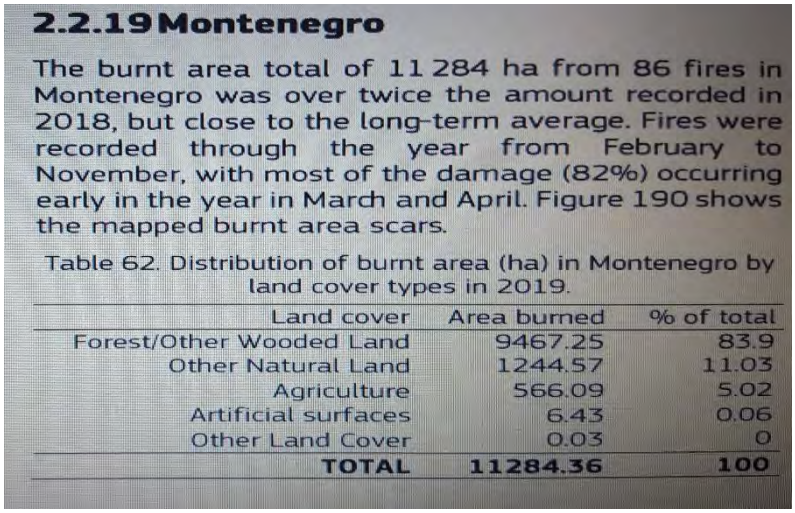
[32] Podaci za Crnu Goru, str 139 dostupno na https://effis-gwis-cms.s3-eu-west-1.amazonaws.com/effis/reports-and-publications/annual-fire-reports/2019_Fire_Report_HighRes_final_PTcorrection/Annual_Report_2019_final_topdf_2.pdf

[33] Podaci za Crnu Goru, str 149 dostupno na https://effis-gwis-cms.s3.eu-west-1.amazonaws.com/effis/reports-and-publications/annual-fire-reports/2020_Annual_reports/Annual_Report_2020_final_topdf.pdf

[34] Iz Izvještaja **Annual Fire Reports** Forest fires in Europe, Middle East and North Africa 2020 (48 MB)

Evropski informacioni sistem za šumske požare (EFFIS) u sebi sadrži modul ”Active Fire Detection” kojim se lociraju novonastali požari na osnovu termalnih anomalija, koji se preuzima sa NASA platforme FIRMS.[35] Nedavne analize dostupnih podataka u Evropskom informacionom sistemu o šumskim požarima (EFFIS) pokazuju da je preko 95% požara u Evropi izazvano ljudskim faktorom.[36]

Slika 2. Izvod iz EFIS Godišnjeg Izvještaja Forest fires in Europe, Middle East and North Africa 2019

2.2.19 Montenegro

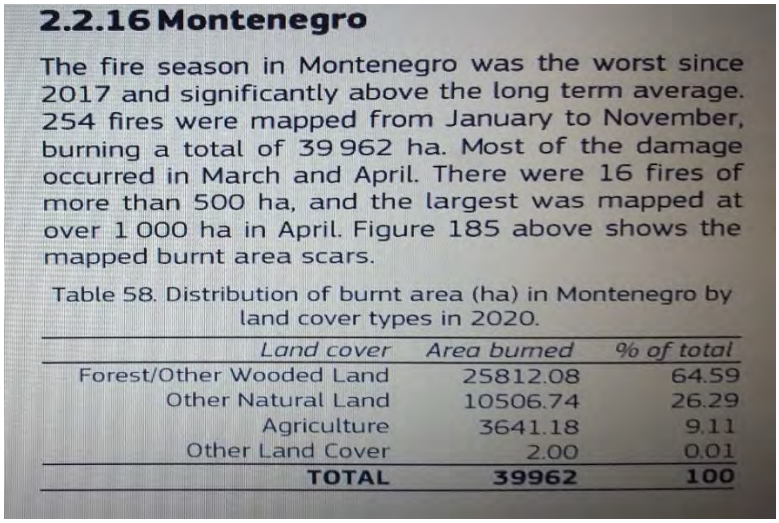
The burnt area total of 11 284 ha from 86 fires in Montenegro was over twice the amount recorded in 2018, but close to the long-term average. Fires were recorded through the year from February to November, with most of the damage (82%) occurring early in the year in March and April. Figure 190 shows the mapped burnt area scars.

Table 62. Distribution of burnt area (ha) in Montenegro by land cover types in 2019.

Land cover	Area burned	% of total
Forest/Other Wooded Land	9467.25	83.9
Other Natural Land	1244.57	11.03
Agriculture	566.09	5.02
Artificial surfaces	6.43	0.06
Other Land Cover	0.03	0
TOTAL	**11284.36**	**100**

U izvještaju za 2019.godinu navodi se[37] da je u Crnoj Gori tokom 2019.godine bilo 86 požara, sa opožarenom površinom od 11248 ha.

Slika 3. Izvod iz EFIS Godišnjeg Izvještaja Forest fires in Europe, Middle East and North Africa 2020

2.2.16 Montenegro

The fire season in Montenegro was the worst since 2017 and significantly above the long term average. 254 fires were mapped from January to November, burning a total of 39 962 ha. Most of the damage occurred in March and April. There were 16 fires of more than 500 ha, and the largest was mapped at over 1 000 ha in April. Figure 185 above shows the mapped burnt area scars.

Table 58. Distribution of burnt area (ha) in Montenegro by land cover types in 2020.

Land cover	*Area burned*	*% of total*
Forest/Other Wooded Land	25812.08	64.59
Other Natural Land	10506.74	26.29
Agriculture	3641.18	9.11
Other Land Cover	2.00	0.01
TOTAL	**39962**	**100**

[35] Fire Information for Resource Management System

[36] https://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/InTech.pdf

[37] https://effis-gwis-cms.s3-eu-west-1.amazonaws.com/effis/reports-and-publications/annual-fire-reports/2019_Fire_Report_HighRes_final_PTcorrection/Annual_Report_2019_final_topdf_2.pdf strana 139 Izvještaja

U izvještaju za 2020. godinu[38] navodi se da je u Crnoj Gori tokom 2020.godine bilo 254 požara, sa opožarenom površinom od 39962 ha, dok su podaci Uprave za šume 220 požara sa opožarenom površinom od 4643,68ha i procijenjenom štetom u iznosu od 1.434.870,7€. Ukoliko bi se koristio model za procjenu štete koji koristi Uprava za šume a shodno podacima EFIS-a, shodno kojima je opožarena površina od 39962 ha, procjenjuje se da je 2020. godine ukupna šteta usljed šumkih požara u Crnoj Gori iznosila oko 12.349.833 miliona €. Shodno evropskom modelu procjene štete od na šumi od požara,[39] ta šteta je ustvari desetostruko veća, te bi po tom modelu šteta od požara u Crnoj Gori u 2020.g. bila oko 124 miliona.[40]

Šteta od šumskih požara je proučavana u Španiji[41], gdje su identifikovane ekološke komponente uključene u šumski požar, gdje je dat pregled za procjenu ekonomske štete, s obzirom na: gubitak drvne i druge robe na tržištu, gubitak produktivnosti zemljišta, uništavanje imovine, efekti na slivove, gubitak poljoprivredne proizvodnje, uticaji na divlje životinje, pejzaž, rekreativne aktivnosti. U Italiji odnedavno postoji metodologija za procenu ekonomske štete od šumskih požara koju je predložila Italijanska akademija šumarskih nauka[42] pružajuci iscrpan prikaz metodologija za procjenu troškova izumiranja, ekološke štete i specijalnih eksternih troškova.

Složenost fenomena ekonomske procjene štete od šumskih požara, pokazuje se kao poteškoca za donošenje odluka koje se odnose na ulaganja u cilju donošenja ispravnih politika prevencije i kontrole i posledično izdvajanja adekvatnih finansijskih sredstava.[43] U Evropskoj uniji se koriste sledece baze podataka o publikacijama koje se bave procjenom štete po životnu sredinu:[44]

- EVRI (http://www.evri.ca/english/default.htm)
- ENVALUE (http://www.environment.nsw.gov.au/envalue/)
- RED Database – Review of Externality Data (http://www.redexternalities.net/start_search.asp)
- BeTa - Benefits Table Database

(http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies2.htm).

Ispravna praksa u sistematskoj procjeni široko raznovrsne tipologije troškova suzbijanja za šumske požare može se zasnivati samo na logici stalnog unapređenja metodologija. Nedostatak informacija je prepreka za donošenje

[38] https://effis-gwis-cms.s3.eu-west-1.amazonaws.com/effis/reports-and-publications/annual-fire-reports/2020_Annual_reports/Annual_Report_2020_final_topdf.pdf strana 149 Izvještaja

[40] Ekološka šteta i izgubljena dobit mnogo je veća od direktne štete jer se one računaju kao desetostruka vrijednost direktnih šteta nastalih zbog šumskih požara

[41] Gonzáles-Cabán A. (1998) Aspetos Ecónomicos de la Evaluación del Daño de Incendios. Serie Geográfica

[42] Ciancio O., Corona P., Marinelli M. Pettenella D. Valutazione dei danni da incendi boschivi, AISF, Firenze (Italy)

[43] Predlog harmonizovane metodologije za procJene društveno-ekonomskih šteta od šumskih požara u Evropi – dostupno na https://effis-gwis-cms.s3-eu-west-1.amazonaws.com/effis/reports-and-publications/forest-focus-studies/FireDamagesJRC_Finale.pdf

[44] Ibid

investicionih odluka, tako da adekvatna prevencija i kontrolne mjere mogu biti usvojene, a zatim se ne mogu alocirati dovoljna sredstva.[45]

Iako je članom 21 Zakona o životnoj sredini definisano da se šumama gazduje na način da se obezbijedi održivo upravljanje šumama, očuvanje genetskog fonda, poboljšanje strukture i ostvarivanje funkcija šuma, revizijom je utvrđeno da je zaštita šuma na nedovoljnom nivou. Da bi se preduprijedile štete po šumu, potrebno je izabrati i implementirati optimalni sistem zaštite šuma od požara.

Kao zemlja kandidat za članstvo u EU, Crna Gora mora uložiti dodatne napore da isprati Novu šumarsku strategiju EU za 2030[46] koja ce zamijeniti prethodnu strategiju EU za šume iz 2013[47], čija izrada je počela u oktobru 2020 pracena konsultacijama koje su bile otvorene za javnost[48], uz dokaze o evaluacije uticaja[49] prethodne strategije. Nova strategija EU o šumama usvojena je 16. jula 2021,[50] i vodeci je element **Evropskog zelenog dogovora**[51] i ključna akcija u okviru **EU strategije biodiverziteta do 2030. godine**[52], te se posmatra kao strateška komponenta za postizanje EU ciljeva biodiverziteta.[53] Strategija uključuje skup regulatornih, finansijskih i dobrovoljnih mjera za 2021-2030. Strategija ima za cilj da unaprijedi kvantitet i kvalitet multifunkcionalnih šuma, tako što ce preokrenuti negativne trendove i povecati njihovu otpornost na visoku neizvjesnost izazvanu klimatskim promjenama.

Mjere predložene u strategiji, uključuju:

- promovisanje održivog upravljanja šumama (SFM),
- pružanje finansijskih podsticaja vlasnicima i upravnicima šuma da se usvoje ekološki prijateljske prakse, kao što su one povezane sa skladištenjem i sekvestracijom ugljenika;
- poboljšanje veličine i biodiverziteta šuma, uključujuci sadnju 3 milijarde novih stabala do 2030. godine;
- promovisanje alternativnih šumarskih industrija, kao što je ekoturizam, kao i nedrvnih proizvoda, kao što su pluta, med i lekovito bilje;
- podsticanje preuzimanja finansijske podrške u okviru zajedničke poljoprivredne politike (CAP), koji može pomoci šumama i šumarskim industrijama da ublaže klimatske promene;
- obezbjeđivanje obrazovanja i obuke za ljude koji rade u šumarskoj industriji i proizvodnji, kao i privlačenje mladih kadrova u ovaj sektor;
- uspostavljanje pravno obavezujuceg instrumenta za obnovu ekosistema i novog zakonodavstva o izvještavanju i posmatranju šuma EU;
- zaštita preostalih primarnih i starih šuma u EU.

[45] Izveštaj o analizi troškova suzbijanja požara - PREVENTION ACTION INCREASES LARGE FIRE RESPONSE PREPAREDNESS WP2 – Deliverable 2.3 Report on wildfire suppression cost analysis, dostupno na https://www.prevailforestfires.eu/wp-content/uploads/2021/03/2.3.pdf

[46] https://www.europarl.europa.eu

[47] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52013DC0659

[48] https://ec.europa.eu/environment/pdf/forests/swd_forest_strategy.pdf

[49] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM:2018:811:FIN

[50] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM%3A2021%3A572%3AFIN

[51] https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

[52] https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_en

[53] The 2020 State of Europe's Forests report concluded that, on average, the condition of European forests is deteriorating. Dostupno na https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf

U okviru **COP26**, globalne konferencije o klimatskim promjenama koja se održalau Glazgovu,[54] više od 100 svjetskih lidera je obećalo da će okončati krčenje šuma do 2030. godine, kao i da će pokrenuti njihovu sistematsku obnovu. Zaključeno je da šume pružaju usluge ekosistema koje su kritične za ljudsko, ekonomsko i društveno blagostanje, ali da i dalje nestaju alarmantnom brzinom.

Bijela knjiga Evropske komisije o evropskoj upravi i upravljanju[55] sažima opšta načela upravljanja kroz pojam “dobrog upravljanja” i to • **odgovornost** - to je naziv za skup načela kojima se u svom djelovanju treba voditi moderan, djelotvoran i odgovoran upravljački sistem. **Dobro upravljanje obuhvata: • efikasnost, • legitimnost, • subsidijarnost, • transparentnost, • društveno uključivanje (inkluzivnost) i • pravičnost i nediskriminaciju.**[56] Konačno, odgovornost produbljuje odnos između „nosilaca dužnosti“ koji su odgovorni za ostvarivanje prava (prvenstveno vlada), i „nosilaca prava“ (građani, bez obzira na status). Stoga se odgovornost zasniva na pristupu upravljanja prirodnim resursima zasnovanom na pravima.

Prirodnim resursima se upravlja efikasno onda kada se raspoloživi resursi koriste tako da se uz minimalne troškove pruže najkvalitetnije moguće usluge i ostvari najbolji mogući rezultati za zajednicu, odnosno da se ostvari javno dobro na najefikasniji mogući način.

Prema definiciji IUCN[57] upravljanje prirodnim resursima sprovodi se kroz ostvarivanje svih funkcija upravljanja, a naročito kroz planiranje, organizaciju i kontrolu korišćenja prirodnih resursa radi postizanja ciljeva održivog razvoja. Upravljanje prirodnim resursima odnosi se na norme, institucije i procese koji određuju kako se vrši vlast i odgovornosti nad prirodnim resursima, kako se donose odluke i kako građani učestvuju u ovim procesima i imaju koristi od upravljanja prirodnim resursima.

[54] Na kojoj je učestvovala i delegacija Vlade Crne Gore
[55] (White paper on European governance, 2001)
[56] Osim Evropske unije, načela dobrog upravljanja promovišu i različite međunarodne organizacije, kao što su Ujedinjene nacije, OECD, Sjvetska banka i druge.
[57] Definicija Međunarodne unije za očuvanje (https://www.iucn.org/commissions/commission-environmental-economic-andsocial-policy/our-work/knowledge-baskets/natural-resource-governance)

DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

Nakon sprovedenog postupka revizije uspjeha “Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – zaštita od šumskih požara”[58] Državna revizorska institucija je ocijenila da Crna Gora **nije stvorila neophodne uslove za efikasno sprovođenje politike zaštite od šumskih požara**, te da nije u mogućnosti da sa postojećim modelom i raspoloživim ljudskim resursima obezbijedi efikasnu zaštitu šuma od požara. U cilju poboljšanja efikasnosti sprovođenja mjera zaštite šuma od požara, predmetnim subjektima revizije su **date 42 preporuke.**

Predmetnom revizijom izvršena je **kontrola realizacije preporuka** datih u:

- **Konačnom izvještaju revizije uspjeha “Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – zaštita od šumskih požara.”**

Ministarstvo unutrašnjih poslova - Direktorat za vanredne situacije

Preporuka br. 1

Ministarstvu je preporučeno da izradi prijedlog Programa razvoja sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, koji se donosi za trogodišnji period i naročito sadrži: pravce i ciljeve razvoja sistema, program razvoja po elementima sistema (opremanje, tehničko-tehnološki razvoj, stručno osposobljavanje i usavršavanje i dr.); finansijsku osnovu i dinamiku razvoja; namjenu sredstava za zaštitu i spašavanje koja se raspodjeljuju za finansiranje projekata.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 1:

Započeta je izrada Programa razvoja sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, na način što je utvrđen sadržaj programa i definisana poglavlja koja trebaju biti opisana u njemu. Izrada će se realizovati u saradnji sa državnim organima, organima državne uprave, kao i jedinicama lokalne samouprave i za istu je potrebna jasna podrška donosilaca odluka po pitanju modela razvoja koji se želi postići, kao i trajno definisan način finansiranja sistema zaštite i spašavanja.

Strategija za smanjenje rizika od katastrofa sa Dinamičkim planom aktivnosti za period 2018-2023. godina je osnovni dokument u ovoj oblasti i na veoma kvalitetan i sadržajan način ukazuje na aktivnosti koje se realizuju i planiraju realizovati, što omogućava adekvatno programsko planiranje u oblasti smanjenja rizika od katastrofa na nacionalnom i opštinskom nivou.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 u fazi realizacije.**

[58] DRI broj: 40116/19-023-15/34, od 22.10.2019. godine

Preporuka br. 2

Ministarstvu je preporučeno da izradi Nacionalnu procjenu ugroženosti, odnosno procjenu rizika od katastrofa.[59]

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 2

Direktorat za zaštitu i spašavanje je shodno raspisanom pozivu od strane Evropske komisije za finansiranje troškova izrade Nacionalne procjene rizika u martu 2020. godine dostavio Evropskoj komisiji projektnu ideju. U međuvremenu je ista odobrena od strane EK i 15. decembra 2020. godine su započete aktivnosti na izradi ovog veoma važnog dokumenta. U izradi Procjene rizika učestvovale su 94 osobe iz državnih organa, javnih preduzeća, akademske zajednice i nevladinog sektora. Procjena rizika od katastrofa Crne Gore je izrađena i dostavljena Evropskoj komisiji 14. decembra 2021. godine. EK je dala pozitvno mišljenje na Nacionalnu procjenu rizika od katastrofa Crne Gore.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 2 realizovana.**

Preporuka br. 3

Data je preporuka da organ državne uprave nadležan za poslove zaštite i spašavanja, uz saglasnost MPRR, bliže propiše mjere zaštite šuma od šumskih požara.[60]

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 3

Direktorat za zaštitu i spašavanje je u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja i Upravom za šume izradilo Nacrt Pravilnika o mjerama zaštite šuma od požara shodno Zakonu o šumama. Pravilnik je u fazi usaglašavanja.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 3 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 4

Data je preporuka Ministarstvu da, shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju donese preostale podzakonske akte, kao i interne procedure postupanja.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 4

Shodno Zakonu o zaštiti i spašavanju, u periodu nakon dobijanja preporuka od Državne revizorske institucije izrađeni su sledeći pravilnici: Pravilnik o bližem sadržaju, obrascima i načinu vođenja evidencije službi zaštite o aktivnostima

[59] Obaveza iz člana 8 tačka 1 Zakona o zaštiti i spašavanju
[60] Shodno članu 49 ZŠ

zaštite i spašavanja; Pravilnik o bližem načinu organizacije i sprovođenja provjere znanja i vještina pripadnika jedinica civilne zaštite, specijalističkih jedinica i dobrovoljnih jedinica; Pravilnik o programu i načinu sprovođenja programa osposobljavanja i programa usavršavanja pripadnika jedinica civilne zaštite, specijalističkih jedinica i dobrovoljnih jedinica, Pravilnik o dopunama Pravilnika o opremi i stručnom kadru za vršenje ispitivanja protivpožarnih aparata, Pravilnik o zvanjima, oznakama zvanja, uniformi i zaštitnoj i spasilačkoj opremi pripadnika opštinskih službi za zaštitu i spašavanje. Takođe, izrađene su interne procedure postupanja u slučaju događanja sledećih hazarda, i to: zemljotres, poplava, požar, nesreća u željezničkom saobraćaju, nesreća u drumskom saobraćaju, neposrednih prijetnji ili nastanka rizika sa prekograničnim efektima, pronađenog neeksplodiranog ubojnog sredstva (NUS), kao i za angažovanje helikoptera.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 4 realizovana.**

Preporuka br. 5

Preporučeno je Ministarstvu da izmjeni i dopuni Pravilnik o sadržaju, obrascu i načinu vođenja evidencija o operativnim jedinicama, sredstvima i preduzetim mjerama u zaštiti i spašavanju,[61] nakon čega treba da uspostavi jedinstvenu elektronsku bazu podataka.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 5

Uspostavljena je jedinstvena elektronska baza podataka o operativnim jedinicama, sredstvima i preduzetim mjerama u zaštiti i spašavanju u vanrednom stanju, i to na način što se svi podaci sakupljaju u Operativno-komunikacionom centru 112 (OKC 112).

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 5 realizovana.**

Preporuka br. 6

Ministarstvu je data preporuka da sprovede adekvatnu analizu potreba materijalno-tehničke opreme za požare, kao i da utvrdi prioritete.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 6

Izrađena je adekvatna analiza potreba materijalno-tehničke opreme i sredstava za gašenje požara na otvorenom prostoru i utvrđena lista za nabavku istih.[62]

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 6 realizovana.**

[61] "Sl.list CG", br. 86/17
[62] DRI je dostavljen pregled sredstava i opreme

Preporuka br. 7

Preporučeno je Ministarstvu da izvrši nadzor[63] nad sprovođenjem Zakona o zaštiti i spašavanju i potpiše sve potrebne sporazume kojima će se detaljno precizirati nivo saradnje među institucijama nadležnim za djelovanje u slučaju šumskih požara u segmentu kojim se definišu prava, obaveze, oblici saradnje, odgovorna lica i postupanja.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 7

Inspektori za zaštitu i spašavanje u kontinuitetu vrše nadzor nad sprovođenjem Zakona o zaštiti i spašavanju, a naročito u periodu priprema za požarne sezone. Njihove aktivnosti najviše se odnose na kontrolu i nadzor javnih preduzeća koja gazduju parkovima i zelenim površinama u svim opštinama u Crnoj Gori, kao i privrednim društvima koja gazduju šumama u Crnoj Gori. Shodno odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju i Nacionalnom planu zaštite i spašavanja od požara definisan je način koordiniranja i rukovođenja ministarstava, organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave i privrednih društava na sprovođenju mjera i aktivnosti zaštite i spašavanja od požara na otvorenom prostoru. Na taj način preciziran je način saradnje među institucijama nadležnim za djelovanje u slučaju događanja požara na otvorenom prostoru. Izradom preduzetnih planova zaštite i spašavanja od požara u ovim i drugim privrednim društvima, dodatno će se utvrditi obaveze, odgovorna lica i način postupanja pri događanju požara na otvorenom prostoru, samim tim i u šumama.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 7 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 8

Ministarstvu je preporučeno da osigura donošenje, redovno praćenje i ažuriranje planova zaštite i spašavanja svih subjekata u sistemu.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 8

Donošenje i ažuriranje planova zaštite i spašavanje vrši se kroz davanje instrukcija o načinu izrade i ažuriranju tih dokumenata, kao i saradnju najprije sa jedinicama lokalne samouprave, a potom i privrednim društvima, durgim pravnim licima i preduzetnicima koji su dužni u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i spašavanju da ih izrađuju. Kada je u pitanju broj izrađenih opštinskih planova zaštite i spašavanja od požara do sada, govorimo o 20 izrađenih opštinskih planova, kao i oko 270 preduzetnih planova zaštite i spašavanja od požara.[64] Dakle, još uvjek sve opštine nijesu donijele Opštinski plan zaštite i spašavanja.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 8 djelimično realizovana.**

[63] Shodno članu 117, ZZS

[64] Iz DVS navode da se ove aktivnosti sprovode se u kontinuitetu kako je i predviđeno preporukama Državne Revizorske Institucije.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Preporuka br. 1

Ministarstvu je preporučeno da definiše predloge potrebnih izmjena i dopuna zakonskih propisa koje su neophodne radi obezbjeđivanja potpune zaštite šuma.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 1

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je u Programu rada Vlade za 2020. godinu kandidovalo je izmjene i dopune Zakona o šumama. Takođe, u tom periodu je formirana komisija za rad na izmjenama i dopunama koja je uzela u obzir preporuku DRI. Međutim, predsjednik komisije je nakon parlamentarnih izbora napustio Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i nije dostavio radnu verziju ministarstvu. Radna verzija nije dostavljena DRI. Vlada u novom sastavu je nakon razmatranja Izvještaja o realizaciji Revidovane Strategije razvoja šumarstva i konstatovanog veoma niskog stepena realizacije iste u Programu rada za 2021. godinu planirala izradu nove Strategije razvoja šumarstva, nakon čijeg usvajanja će posljedično doći i do izrade izmjena i dopuna važećeg Zakona o šumama (preliminarno se kao rok planira IV kvartal 2022. godine). Međutim, do izmjena i dopuna može doći i prije planiranog roka, u slučaju da se obezbijede finansijska sredstva za reorganizaciju sektora šumarstva, odnosno osnivanje državnog preduzeća za gazdovanje šumama.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br.1 nije realizovana.**

Preporuka br. 2

Ministarstvu je preporučeno da izradi Pravilnik o načinu prikupljanja podataka, vođenju registra te uslovima korišćenja podataka o šumskim požarima[65] (uspostavi registar o šumskim požarima u elektronskom obliku u kojem će se voditi podaci o broju nastalih požara, mjestu nastanka požara, vrsti i uzroku požara, dojavi požara i intervenciji, opožarenim površinama, veličini opožarene površine).

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 2

Realizacija obaveze je uslovljena izmjenama i dopunama Zakona o šumama, čime će se steći pravni osnov da se Pravilnik donese. Kako je implementacija IPA projekta “Uspostavljanje informacionog sistema u šumarstvu u Crnoj Gori” zaustavljena zbog situacije sa COVID-19, aktivnosti na izradi informacione

[65] Pravilnik usaglasiti sa Uredbom Komisije (EZ) br. 1737/2006 o utvrđivanju detaljnih pravila za sprovođenje Uredbe (EZ) br. 2152/2003 Evropskoga parlamenta i Vijeća o monitoringu šuma i zaštite životne sredine (SL L 334, 30. 11. 2006.) u dijelu koji se odnosi na šumske požare (Poglavlje III. I Prilog II.), u kojem se propisuje način prikupljanja podataka, vođenje registra i uslovi korišćenja podataka o šumskim požarima.

komponente potrebne za uspostavljanje registra o šumskim požarima su zaustavljene zbog nepostojanja finansijskih sredstava za realizaciju. Ministarstvo je u međuvremenu ponovo kandidovalo projekat za finansiranje kroz IPA komponentu i čeka odluku EK. Takođe, saradnja sa japanskom razvojnom agencijom JICA na realizaciji projekta “Capacity Building for Disaster Risk Reduction through National Forest Fire Information System (NFFIS) and Eco System Based Solutions” je bila zaustavljena zbog situacije sa COVID-19. Nastavak projekta počinje sada u novembru mjesecu ove godine a rezultati saradnje će biti dostupni u narednom petogodišnjem periodu, koliko je predviđeno vremenski trajanje projekta. U slučaju da se izmjene i dopune izvrše kako je i planirano tokom 2022. godine, tokom 2023. godine će biti moguće sprovesti ovu preporuku DRI.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 2 nije realizovana.**

Preporuka br. 3

Ministarstvu je preporučeno da izradi Pravilnik o načinu nadzora oštećenosti šumskih ekosastava;[66]

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 3

Realizacija obaveze je uslovljena izmjenama i dopunama Zakona o šumama, realizacijom IPA projekta “Uspostavljanje informacionog sistema u šumarstvu u Crnoj Gori” i saradnjom sa japanskom razvojnom agencijom JICA na projektu “Capacity Building for Disaster Risk Reduction through National Forest Fire Information System (NFFIS) and Eco System Based Solutions”. U slučaju da se izmjene i dopune izvrše u 2022. godini, tokom 2023. godine će biti moguće sprovesti ovu preporuku.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 3 nije realizovana.**

Preporuka br. 4

Ministarstvu je data preporuka da donese akt kojim će detaljno propisati metodologiju procjene štete na šumi.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 4

Realizacija obaveze je takođe uslovljena izmjenama i dopunama Zakona o šumama, realizacijom IPA projekta “Uspostavljanje informacionog sistema u šumarstvu u Crnoj Gori” i saradnjom sa japanskom razvojnom agencijom JICA na projektu “Capacity Building for Disaster Risk Reduction through National Forest

[66] Pravilnik usaglasiti sa Uredbom Komisije (EZ) br. 1737/2006 o utvrđivanju detaljnih pravila za sprovođenje Uredbe (EZ) br. 2152/2003 Evropskoga parlamenta i Vijeća o monitoringu šuma i zaštite životne sredine (SL L 334, 30. 11. 2006.) u dijelu koji se odnosi na na praćenje oštećenosti šumskih ekosastava.

Fire Information System (NFFIS) and Eco System Based Solutions”. U slučaju da se izmjene i dopune izvrše u 2022. godini, tokom 2023. godine će biti moguće sprovesti ovu preporuku.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 4 nije realizovana.**

Preporuka br. 5

Ministarstvu je data preporuka da preduzme aktivnosti na efikasnijoj implementaciji obaveza iz AP za sprovođenje Revidovane strategije;

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 5

Vlada Crne Gore u prethodnom mandatu je u II kvartalu 2020. godinu u svrhe implementacije Akcionog plana za sprovođenje Revidovane strategije donijela Program reorganizacije koncesionog korišćenja šuma i zadužila Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja da sprovede implementaciju propisa i ispunjavanje ciljeva u skladu sa Programom. Međutim, kako je već navedeno, nakon parlamentarnih izbora nijesu utvrđene izmjene i dopune Zakona o šumama što je bio preduslov za dalje sprovođenje Akcionog plana. Analizom sektora šumarstva, urađenom tokom 2021. godine u saradnji sa akademskom zajednicom za potrebe izrade nove Strategije razvoja šumarstva (2022-2026), utvrđen je nizak stepen realizacije Revidovane strategije kao i da je postojeći koncept neodrživ. Ocijenjeno je da kreiranje strateških ciljeva i dinamika realizacije trebaju biti zasnovani na realnim mogućnostima, sektorskoj politici i sistemu odgovornosti. Generalno, sadašnji stav ministarstva je da reforma sektora mora biti rezultat javnih konsultacija sa svim zainteresovanim stranama, kako bi povećali efikasnost realizacije strateških ciljeva, iz kojih razloga je pokrenuta izrada nove Strategije razvoja šumarstva.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 5 nije realizovana.**

Preporuka br. 6

Data je preporuka Ministarstvu da uspostavi redovan sistem nadzora, kojim se može osigurati djelotvorna provjera sprovedenih aktivnosti UŠ, i sačini izvještaje nad sprovođenjem sanacije opožarenih površina i nad izgradnjom šumskih cesta.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 6

Vezano za realizaciju date preporuke Ministarstvo naglašava da je Direkcija za monitoring u šumarstvu u toku ove godine ostala da funkcioniše samo sa jednim zaposlenim službenikom, a da Ministarstvo finansija nije dalo saglasnost za novo zapošljavanje, što znači da nijesu mogli uspostaviti redovan sistem nadzora i osigurati djelotvornu provjeru sprovedenih aktivnosti Uprave za šume i o tome izvještavati.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 6 nije realizovana.**

Preporuka br. 7

Data je preporuka Ministarstvu da donese po propisanoj proceduri Pravilnik o mjerama za sprječavanje i suzbijanje šumskih požara, nakon što Vlada opredijeli budžetska sredstva za realizaciju mjera koje su definisane nacrtom predmetnog pravilnika.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 7

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstvo unutrašnjih poslova su izradili Nacrt pravilnika o mjerama za sprečavanje i suzbijanje šumskih požara, dok je sprovođenje dalje procedure u cilju donošenja navedenog pravilnika u ingerenciji Ministarstva unutrašnjih poslova.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 7 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 8

Data je preporuka da se formira Savjet za šume[67] koji bi preduzeo hitne mjere za zaštitu šuma.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 8

Formiranje Savjeta za šume nije realizovano. Planirano je da se oformi nakon donošenja Strategije razvoja šumarstva (2022-2026).

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 8 nije realizovana.**

Preporuka br. 9

Data je preporuka Ministarstvu da osigura sprovođenje[68] Zakona o šumama i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, u okviru utvrđenih nadležnosti.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 9

Kako je sprovođenje zakonskih normi Zakona o šumama i propisa donijetih po osnovu tog zakona uslovljeno finansijskim sredstvima, nedobijanje budžetskih sredstava i nemogućnost korišćenja donatorskih sredstava onemogućilo je ispunjavanje predmetne preporuke DRI.

[67] Prema dokumentaciji kojom raspolaže DRI, Savjetu za šume koji je formiran 2014. godine je istekao mandat.
[68] Shodno članu 86 ZŠ.

Nakon formiranja nove Vlade Crne Gore, u odnosu na takvo zatečeno stanje, preduzete su sledeće mjere:

- Vlada je usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja šumarstva (2020-2021) za 2020. godinu;
- Sproveden je postupak javne nabavke za izbor konsultantske kuće za izradu Strategije razvoja šumarstva;
- U saradnji sa akademskom zajednicom i UNDP Crna Gora izrađena je Analiza sektora šumarstva u kontekstu izrade nove Strategije razvoja šumarstva (2022-2026).

Kod opisanog stanja stvari, Ministarstvo za sada na osnovu sprovedenih analiza nije imalo mogućnosti za primjenu korektivnih mjera, izuzev ako se pod korektivnom mjerom ne podvede izrada nove Strategije razvoja šumarstva na bazi konsultacija sa privrednim subjektima i ostalim zainteresovanim stranama koje se bave šumarstvom i drvnom industrijom u Crnoj Gori. Predmetno ministarstvo planira da u toku 2022. godine sprovede aktivnosti na izradi Strategije razvoja šumarstva i popunjavanje radnih mjesta u cilju Direktoratu za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju, kako bi bili kadrovski osposobljeni za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Za izradu Strategije obezbijeđena su budžetska sredstva u budžetu ministarstva.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 9 djelimično realizovana.**

Uprava za šume

Preporuka br. 1

Upravi za šume je data preporuka da izvrši sanaciju još uvijek značajne količine drvne mase opožarene u 2012. godini, koja predstavlja veliku opasnost za širenje biljnih bolesti i štetočina okolne drvne sastojine.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 1

Vlada Crne Gore na sjednici 21. marta 2019. godine donijela je Plan sanacije šuma, koji je izradila Uprava za šume i po kojem su planirane aktivnosti po fazama u naredne tri godine. Prva faza realizacije Plana sanacije započela je u 2019. godini i realizovana je po Dinamičkom planu za 2019. godinu.[69] Plan sanacije šuma obuhvata sve površine čija je sanacija izostala i novonastale degradirane površine, usljed djelovanja različitih štetnih činilaca.

U toku 2019. godine Uprava za šume realizovala je 15.986,00 m3 bruto drvne zapremine putem sanitarnih sječa iz opožarenih površina i površina koje su degradirane usled djelovanja različitih biotičkih i abiotičkih faktora, što u

[69] Plan sanacije šuma za šume degradirane djelovanjem abiotičkih i biotičkih činilaca, predstavlja nastavak aktivnosti nerealizovanog Plana sanacije šuma za šume degradirane šumskim požarima u 2012. godini, kao i na sanaciji opožarenih površina i sanaciji štete u šumama nastale od biotičkih i abiotičkih činilaca u periodu 2015 - 2018. godine.Zaključno sa 31.12. 2018. godine, realizovano je svega 40% uzgojnih radova iz Plana sanacije šuma iz 2012. godine za šume degradirane šumskim požarima u 2012. godini.

finansijskom smislu znači 99.938,11€. Takođe, po Programu i Javnom pozivu iz 2018. godine, čija je realizacija bila u 2019. godini, Uprava za šume je putem sanitarnih sječa prihodovala ukupno 134.695,00€ pri čemu je realizovano 8.235,00 m3 bruto drvne zapremine. Odlukom Vlade br.07-2684 od 14. maja 2020. godine, o davanju šuma u državnoj svojini na korišćenje prodajom drveta u dubećem stanju (sanitarna sječa u 2020.godini), planiraju se prihodi od sanitarnih sječa. Sprovođenjem pomenute odluke, Uprava za šume je realizovala 16.685 m3 bruto drvne zapremine pri čemu je prihodovano 276.382,00€. Do razlike u planiranom i postignutom prihodu došlo je usled postizanja većih cijena putem aukcijske prodaje.

Takođe, u toku je doznaka opožarenih površina koje su zahvaćene požarima početkom 2020. godine u opštini Rožaje, kao i doznaka stabala koja su izvaljena usled djelovanja olujnog vjetra uglavnom na sjeveru države čija će realizacija uslediti nakon donošenja nove Odluke Vlade usled čega će uslediti novi prihodi. Na ovaj način omogućiće se prevazilaženje nedostatka finansijskih sredstava neophodnih za pošumljavanje degradiranih površina, što će biti realizovano po Planu sanacije, odnosno dinamičkom planu za 2020.godinu.

Tabela 2. Utrošena i prihodovana sredstva za sanaciju šuma degradiranih šumskim požarima

	Sječa stabala koja se koriste u državnim šumama				Čišćenje od opožarenog podm. I žbunja		Pošumljavanje		
Godina	Količina drvne mase koja je prodata (M3)	Površina	Utrošeni Iznos sredstava (u€)	Vrijednost drvne mase koja je prodata (€)	Površina (ha)	Utrošeni Iznos sredstava (u€)	Površina (ha)	Ukupno sadnica	Utrošeni Iznos sredstava (u€)
2012	23456,39	4578,65	0,00	297.443,21	12,7	1.412,50	35,8	109.700	27.035,00
2013	19406,00	169,28	0,00	231.069,60	25,3	4.027,50	61,7	174.500	40.610,00
2014	42504,47	58,23	0,00	468.572,19	3	279	94,08	252.915	53.139,50
2015	67365,59	2063,81	0,00	420.420,74	0	0	261,84	698.520	379.620,69
2016	16699,39	969,67	0,00	99.675,62	0	0	115,8	334.860	168.815,37
2017	21356,78	13577,86	0,00	29.486,02	0	0	76,26	191.150	36.260,00
2018	19643,23	2116,53	0,00	262.902,18	0	0	324,65	878.235	429.567,30
2019	10369	1089,4	0,00	49.616,00	154,65		268,18	**781,136**	329.558,90
2020	5886	2497,59	0,00	79.201,00	137,95		137,95	**447,69**	249.530,73
2021	28625.00.	2376,95	0,00	256.596,00	0		56	146,005	4.611,75
∑	226686,85			2.194.982,56		5.719,00		2.641.255	1.718.749,24

U toku 2020.godine Uprava za šume realizovala je 30.636,00 m^3 bruto drvne zapremine putem sanitarnih sječa iz opožarenih površina i površina koje su degradirane usled djelovanja različitih biotičkih i abiotičkih faktora, što u finansijskom smislu znači 409.878,00€. Odluku o davanju šuma na korišćenje prodajom drveta u dubećem stanju u područnim jedinicama Pljevlja, Rožaje, Nikšić i Kolašin (sanitarna sječa u 2021. godini) (,,Službeni list CG'', br.80/21), planiraju se prihodi od sanitarnih sječa. Sprovođenjem pomenute odluke, Uprava za šume je ugovorila realizaciju 33.400 m^3 bruto drvne zapremine pri čemu se planiraju prihodi od 482.910,00€. U toku je doznaka opožarenih površina koje su zahvaćene požarima sredinom ove godine u opštinama koje je zahvatio požar, na osnovu čega će se planirati novi prihodi.

DRI je zbog evidentnog trenda pada planiranih aktivnosti na pošumljavanju, tražila dodatna pojašnjenja od Uprave za šume.

Plan sanacije 2019-2021, je realizovan u obimu obezbijeđenih finansijskih sredstava, u 2019 i 2020. godini.

- 2019. god. Ugovor br.8504 od 13.09.2019. godine, zasađeno je 460.980 komada sadnica četinara, na površini 154,65 ha - sredstva 279.998,00€.

- 2020. god. Ugovor br.05-426/20-3296/1 od 14.10.2020. godine, zasađeno 413.850 komada sadnica četinara, na površini od 137,95 ha, sredstva - 249.530,73 €
- 2021. god. nijesu obezbijeđena sredstva za realizaciju Plana sanacije 2019-2021.

Pošumljavanje i realizacija aktivnosti na uzgoju šuma, shodno Zakonu o šumama radi se u skladu sa Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu i Izvođačkim projektom. Program gazdovanja šumama donosi se na period od 10 godina u skladu sa strategijom i planom razvoja šuma Izvođački projekat izrađuje se za period od godinu dana u skladu sa programom gazdovanja šumama. Sredstva za sprovođenje programa gazdovanja šumama i izvođačkih projekata obezbjeđuju se iz budžeta države na osnovu godišnjeg programa gazdovanja šumama. Za šume degradirane djelovanjem abiotičkih i biotičkih činilaca i šumskih požara donosi se plan sanacije šuma. Plan sanacije šuma donosi Ministarstvo, do 31. decembra tekuće godine, uz saglasnost Vlade. Prije donošenja plana sanacije šuma, nadležni organ uprave izrađuje i donosi izvođačke projekte za degradirane šume.

Dakle, uočeni pad pošumljavanja od 2010. godine, vezan je za Programe gazdovanja šumama koji predviđaju onoliki obim pošumljavanja koliki je i planiran samim Godišnjim programima gazdovanja i Planovima pošumljavanja.

Shodno izjašnjenju Uprave za šume, na realizaciju planiranih aktivnosti pošumljavanja šuma utiče obim obezbijeđenih finansijskih sredstava za sprovođenje Godišnjeg programa gazdovanja šumama i izvođačkih projekata.

Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 2

Upravi za šume je data preporuka da uspostavi adekvatne baze podataka i poboljša izvještavanje automatizacijom izrade statističkih podataka i pokazatelja, i obezbijedi čuvanje odgovarajućih dokumenata ili informacija, čime će se ojačati odgovornost.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 2

Odsjek za uzgoj i zaštitu šuma u Upravi za šume Crne Gore posjeduje Excel tabele za izradu i ažuriranje Izvještaja na mjesečnom nivou koji se odnose na zaštitu šuma u državnom i privatnom vlasništvu. Uvođenjem Šumarskog informacionog sistema, čija se primjena očekuje u skorijoj budućnosti, pristup podacima će biti značajno unaprijeđen, a baze podataka bezbednije skladištene, čime će se ojačati odgovornost.

U programu za evidencije napravljene su izvjesne izmjene odnosno poboljšanja, a Program za doznaku i izvođačke projekte je takođe unaprijeđen opcijom za automatski prenos podataka iz doznake ili izvođačkog plana iz personalne baze u centralnu. Nova verzija ovog programa, sa uputstvom biće

dostavljena nakon što je prihvate u Ministarstvu poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede. U međuvremenu, Uprava za šume zajedno sa Ministarstvom priprema aplikaciju na IPA III projekat gdje će pokušati da obezbijedi sredstva za različite projekte na teme:
-Načini/tehnike/prakse sanacije šuma od prirodnih katastrofa, parazitnih gljiva, potkornjaka i požara;
- Sistemi/tehnike/prakse održivog i višenamjenskog gazdovanja šumama (uključujući doznaku) u uslovima klimatskih promjena;
- Metodologija višenamjenskog planiranje upravljanja/gazdovanja šumama, uključujući male šumske posjede;
- Informacioni sistem za šume (kao sinergija sa planiranim aktivnostima u CG šumarstvu);
- Uvođenje sistema digitalnog praćenja izvora drveta (prezentaciju sistema praćenja ARTS d.o.o. je već sprovedena) (kao sinergija ilialternativa sa inače planiranim aktivnostima u CG);
- Iskustva kod uvođenja izvođenja šumskih radova u državnim šumama u sopstvenoj režiji (preduzeća);

- Iskustva kod prodaje drvnih sortimenata iz državnih šuma, uključujući dugoročne ugovore;
- Uspostavljanje kapaciteta za dostizanje međunarodnih standarda za održivo gazdovanje šumama (kao sinergija sa inače planiranim aktivnostima u CG); možda u tom kontekstu i finansiranje sertifikacije šuma.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 2 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 3

Upravi za šume je preporučeno da izvrši osavremenjavanje opreme za upravljanje šumskim požarima, uključujući i prateću opremu za ekipe za primarno djelovanje u područnim jedinicama UŠ.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 3

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakona o šumama i Zakona o zaštiti i spašavanju, Uprava za šume preduzima pojačane aktivnosti na preduzimanju mjera sprečavanja pojave, i na postupanju u slučaju šumskog požara, na sprečavanju istih i dojavi nadležnim službama i institucijama.

- U izradi su Planovi zaštite šuma od požara i spašavanja tzv. Preduzetni plan. Preduzetni planovi će biti uradjeni na nivou PJ. u skladu sa Zakonom o šumama, Zakonom o zaštiti i spašavanju i u skladu sa Planom lokalne uprave zaštite i spašavanja, po Pravilniku o metodologiji za izradu elaborata o procjeni od prirodnih tehničko-tehnoloških i drugih nesreća i Pravilniku o metodologiji za izradu planova za zaštitu i spašavanje. Preduzetni plan se ažurira jednom godišnje. Preduzetni plan usvaja/daje saglasnost Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore. Izradu Preduzetnih planova vrši Ovlašćeno lice/firma.

- Pisanim putem su upozoreni korisnici šuma po Ugovorima o korišćenju šuma o obavezama preduzimanja mjera na zaštiti šuma od požara i postupanju u slučaju pojave požara, u skladu sa Zakonom o šumama, Zakonom o zaštiti i spašavanju. Korisnici šuma po Ugovorima o korišćenju šuma, kao privredni subjekti, dužni su i izraditi Preduzetne planove, tretirajući šumsko područje koje im je dato na korišćenje.
- Upozoreni su čuvari šuma na obavezu pojačanih aktivnosti na osmatranju i otkrivanju pojave šumskih požara i obavezu javljanja dežurnim službama, kao i obavezu organizovanja gašenja, odnosno sprečavanja širenja istih.
- U periodu povećane opasnosti obezbijedjeno je redovno neprekidno dežurstvo u Područnim jedinicama, te objavljeni dežurni telefonski brojevi za dojavu Upravi za šume koja će komunicirati sa Direktoratom za vanredne situacije preko Operativno-komunikacionog centra 112.
- Angažovani su osmatrači na kritičnim mjestima u skladu sa Programom gazdovanja šumama.To podrazumijeva angažovanje 26 lica (Ugovor o djelu) tokom avgusta ili u mjesecima po procjeni područne jedinice, u skladu sa odobrenim budzetskim sredstvima, do kraja važnosti ugovora u iznosu od 11.362,18 €.
- Takođe, planira se sprovođenje Obuke za osmatrače u saradnji sa opštinskim službama zaštite i spašavanja.
- Obezbijedjena je raspoloživa oprema i dežurne ekipe za djelovanje u kriznim situacijama.
- Obezbijedjeno je vodjenje evidencije - dnevnika dežurstva o prijavama i pojavama šumskih požara.
- Preduzete su preventivne mjere u smislu održavanja putne infrastrukture, protiv požarnih pruga, uklanjanja lako zapaljivog materijala iz šume, pojačane kontrole aktivnosti u šumama tokom sušnih perioda.
- U toku je postupak za nabavku novih 80 naprtnjača, kao bi svi lugari imali naprtnjaču i nekoliko rezervnih u centralnom magacinu Uprave za šume.
- Preduzete su preventivne mjere, u okviru redovnih poslova, u smislu održavanja putne infrastrukture, protiv požarnih pruga, uklanjanja lako zapaljivog materijala iz šume i pojačane kontrolne aktivnosti u šumama tokom sušnih perioda.
- Intezivirana je saradnja sa drugim institucijama i organizacijama, što obuhvata izradu infografika, web banera i brošura, u cilju podizanje svijesti o zaštiti šuma i destruktivnoj snazi požara, jačanje gradjanskog aktivizma i unapredjenje saradnje medju institucijama nadležnim za ovu oblast.

Osavremenjavanje opreme za upravljanje šumskim požarima, uključujući i prateću opremu za ekipe za primarno djelovanje u područnim jedinicama Uprave za šume, biće izvršeno u skladu sa Pravilnikom o mjerama zaštite šuma od požara, nakon što bude izrađen od strane Ministarstva unutrašnjih poslova uz saglasnost Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, kojim će se precizno definisati obaveze Uprave za šume.

U 2020.godini, na inicijativu svih institucija koje gazduju šumama, odnosno upravljaju šumskim resursima i to: Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, Uprave za šume, JP Nacionalnih parkova Crne Gore, Direktorata za vanredne situacije MUP Crne Gore, sačinjen je dopis Vladi CG gdje je predstavljeno trenutno stanje sredstava i opreme za gašenje šumskih požara kojima raspolažu, kao i potrebe za opremom za predstojeću protivpožarnu sezonu.

Uprava za šume je u svom domenu, na osnovu Planova zaštite od požara područnih jedinica i Plana zaštite šuma Uprave za šume Crne Gore za 2020.godinu, definisala potrebna sredstva za zaštitu šuma od požara u šumama kojima upravlja i za tu potrebu predvidjela neophodna sredstva u iznosu od 2.526.500€.

Uprava za šume učestvuje na Projektu za razvoj nacionalnog informacionog sistema o šumskim požarima (NFFIS) i rješenjima zasnovanim na ekosistemu, zajedno sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore kod Japanske organizacije JICA. Implementacija Nacionalnog informacionog sistema o šumskim požarima (NFFIS) u velikoj mjeri ce doprinijeti jačanju tehničkih kapaciteta i sposobnosti sistema za upravljanje vanrednim situacijama u Crnoj Gori, a dugoročno ce se rizik od šumskih požara značajno smanjiti.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 3 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 4

Data je preporuka da rukovodstvo Uprave za šume intenzivira svoje mehanizme praćenja kako bi osigurali sprovođenje svih odredbi ugovora koje su sklopili sa koncesionarima (bolja kontrola sprovođenja ugovora u dijelu koji se odnosi na zaštitu šuma od požara, izgradnju i očuvanje šumskih puteva, kao i pošumljavanje).

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 4

Imajući u vidu, da Uprava za šume imala jedini dugoročni Ugovor o davanju prava na korišćenje, uzgoj i zaštitu šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica sa koncesionarom DOO „Vektra Jakić“, broj 482 od 17.04.2007. godine, zbog nepoštovanja odredbi ovog Ugovora koje predviđaju uzgoj i zaštitu šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica, Uprava za šume je na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj 07-1223 od 04.04.2019. godine o prihvatanju predloga za pokretanje postupka za raskid Ugovora o davanju prava na korišćenje, uzgoj i zaštitu šuma i izgradnju i održavanje šumskih saobraćajnica sa koncesionarom DOO „Vektra Jakić“, broj 482 od 17.04.2007. godine, donijela Rješenje broj 4361 od 24.05.2019. godine, kojim se raskida predmetni Ugovor. Nakon primjedbi od strane DOO „Vektra Jakić“ da je Ugovor nezakonito raskinut, te zatim pokretanja niza postupaka kod nadležnih organa, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Upravnog suda i Privrednog suda CG, Uprava za šume je dobila spor, te se smatra se da je predmetni Ugovor raskinut.

Aktom resornog ministarstva[70] koji je Upravi za šume dostavljen za navedeni predmet, u instrukcijama za postupanje od strane Direktorata za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju naglašeno je „da se u svakom slučaju ugovor ima smatrati raskinutim i da svoja prava može zaštititi redovnim pravnim lijekom“. Shodno odredbi člana 10 tačka 6 Ugovora, u postupku raskida uručena

[70] Br. UP-II-322-288/19-15

je izjava DOO „Vektra Jakić“, kojom se Uprava za šume pozvala na radnje koncesionara koje predstavljaju povredu Ugovora, nakon čega je sprovedena usmena rasprava i ispitni postupak, nakon čega je koncesionar obaviješten o rezultatima istog, što se u smislu citirane odredbe Ugovora ima smatrati obavještenjem-izjavom o raskidu ugovora, s obzirom da u datim rokovima koncesionar nije otklonio povrede Ugovora.

Zakonom o zaštiti i spašavanju i Zakonom o šumama svi koncesionari su dužni da pruže pomoć i podršku u cilju zaštite šuma od požara, te je DRI tražila od Uprave za šume informaciju vezanu za sprovođenje postupka detaljne provjere svih koncesionih ugovora i raskidanje ugovora sa svim koncesionarima koji ne poštuju te ugovore, ne samo sa aspekta plaćanja koncesija već i sa aspekta odnosa koncesionara prema šumi. Utvrđeno je da je detaljna analiza trenutno važećih koncesionih Ugovora je u toku. U posmatranom periodu od 2019-2021. godine, raskinuta su dva koncesiona ugovora i to Ugovor br.3569 od 26.08.2015.god. sa DOO ”Bambis stolarija“ Podgorica za GJ ”Kozička rijeka”, koji je bio zaključen na period od 7 godina, i Ugovor br.482 od 17.04.2007. godine sa kompanijom “Vektra Jakić”, koji se odnosio na 13 Gazdinskih jedinica u Područnoj jedinici Pljevlja, na period od 30 godina.

Na Pitanje vezano za plan uvođenja FSC (Međunarodna sertifikacija za drvo iz održivih šuma) standarda sertifikovanja i gazdovanja šumama u Crnoj Gori, iz Uprave za šume navode da po ovom pitanju jos uvijek ne postoje konkretni planovi. Odgovor na ovo pitanje ne zavisi samo od Uprave za šume, već se odluka o uvođenju FSC standarda donosi na nacionalnom nivou i zahtijeva uvođenje Nacionalnog sertifikacionog tijela. Da bi se stekli uslovi za uvođenje FSC standarda, između ostalog, potrebna je transformacija Uprave za šume od Organa državne uprave u privredno društvo, jer nosilac sertifikata može biti isključivo pravno lice.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 4 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 5

Upravi za šume je data preporuka da odredi prioritetne radnje sanacije u onim šumama koje su najvrjednije za životnu sredinu poput šumskih područja u okviru mreže Natura 2000.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 5

Natura 2000 je proces koji još uvijek traje i ova mreža nije ustanovljena u Crnoj Gori. Obzirom da u sastav ove mreže staništa ulaze najvrjednije šume i šumsko zemljište, prepoznatljivi po svojim ekosistemskim posebnostima, samim tim nastajanjem šumskih požara u tim šumama i šumskim zemljištima takve površine se brišu iz mreže staništa Natura 2000. Organ koji upravlja šumama i šumskim zemljištem dužan je da nadomjesti adekvatnu površinu na šumskom području kojim upravlja, kako bi se kompenzovale te površine koje su stradale u požarima. Površina koja je stradala u požaru sanira se u redovnom procesu sanacije.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 5 nije realizovana.**

Preporuka br. 6

Data je preporuka Upravi za šume da primjeni kriterijume definisane u Pravilniku o kriterijumima i indikatorima za upravljanje i gazdovanje šumama i šumskim zemljištem na održiv i multifunkcionalan način, kao i da planira posebne mjere gazdovanja šumama u područjima visokog rizika od pojave šumskih požara.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 6

Osnovni operativni planovi odnosno Programi gazdovanja šumama koje Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede donosi za desetogodišnji period, koji se odnose na jednu gazdinsku jedinicu, izrađeni su u skladu sa kriterijumima i indikatorima za upravljanje i gazdovanje šumama i šumskim zemljištem na održiv i multifunkcionalan način. Istovremeno, u pomenutim programima planirane su mjere gazdovanja šumama u područjima visokog rizika od pojave šumskih požara. Prilikom donošenja Programa gazdovanja šumama obezbjeđuje se mišljenje Ministarstva održivog razvoja i turizma. U pripremi izrade PGŠ Uprava za šume obezbjeđuje smjernice i uslove gazdovanja šumama u okviru zaštićenih područja.

U toku 2020 godine Uprava za šume izradila je osam Programa gazdovanja koji obuhvataju površinu od 38.484 ha za čiju izradu je izdvojeno 471.300,00 €.

U tekućoj 2021.godini planirana je i započeta izrada 9 Programa gazdovanja šumama na površini 62.862 ha za čiju izradu će biti izdvojeno 609.360,00€.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 6 u fazi realizacije.**

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma[71]

Preporuka br. 1

Ministarstvu je preporučeno da, shodno Zakonu o zaštiti prirode,[72] predloži mjere za zaštitu šuma i redovno vrši nadzor nad sprovođenjem predloženih mjera zaštite.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 1

Ministarstvo je pripremilo Izvještaj o implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta s Akcionim planom za period 2016-2020. godine, koji će biti usvojen u narednom periodu. Pored toga, u planu rada predmetnog ministarstva za 2022. godinu je izrada i donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirode, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim parkovima, kao i usvajanje Nacionalne strategije biodiverziteta sa Akcionim planom 2022-2026. a

[71] Dopisom br. 01-323/12, od 15.11.2021.g. Ministarstvo je dostavilo izvještaje Agencije i JP Nacionalni parkovi CG.

[72] Član 11 Zakona o zaštiti prirode

nakon održavanja Konferencije strana ugovornica Konvencije o biološkoj raznovrsnosti (CBD), na kojoj će biti uspostavljeni novi ciljevi i smjernice očuvanja biološke i predione raznovrsnosti, sa kojima navedena strategija mora biti usklađena.

JP Nacionalni parkovi - Tokom 2020. godine izrađen je Plan spašavanja za svaki nacionalni park, koji su usvojeni od strane MUP-a. U okviru istih su definisane potrebe za opremom i materijalno tehničkim sredstvima, potrebnim kadrovima za formiranje Preduzetnih jedinica, a definisan je i protok informacija, obavještavanja, javljanja i preduzimanja aktivnosti prilikom gašenja požara. Izrađene su mape parkova sa stepenom uroženosti od požara. Potrebna oprema je uglavnom obezbijeđena. JP Nacionalni parkovi je početkom 2021. godine podnijelo više predloga projekata u cilju dobijanja sredstava iz IPA fondova.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 2

Ministarstvu je preporučeno da osigura sprovođenje[73] Zakona o šumama i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, u okviru utvrđenih nadležnosti.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 2

Na osnovu člana 14 stav 4 Zakona o šumama,[74] Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je nadležno za davanje mišljenja na Programe gazdovanja šumama. Prilikom davanja istih ministarstvo, između ostalog, uvijek insistira na sprovođenju kako preventivnih tako i sanacionih mjera šumskih ekosistema koji su degradirani požarima.

Tokom 2019. godine, dato je 11 mišljenja na Programe gazdovanja šumama za gazdinske jedinice koje je dostavila Uprava za šume i to:

1. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Potkovač” - Područna jedinica Pljevlja;
2. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Ponikvica” - Područna jedinica Danilovgrad;
3. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Voloder II” - Područna jedinica Pljevlja;
4. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Somina” - Područna jedinica Plužine;
5. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Čakor- Visitor” - Područna jedinica Plav;
6. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Bukovica” - Područna jedinica Pljevlja;
7. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Bukov potok- Sušac”- Područna jedinica Kolašin;

[73] Shodno članu 86 ZŠ
[74] “Sl. list CG“, br. 74/10 i 47/15

8. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Planina pivska”- Područna jedinica Plužine;
9. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Volujak -Mratinje” - Područna jedinica Plužine;
10. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Mejdanica-Lisa”- Područna jedinica Bijelo Polje;
11. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Javorak-Vojnik”- Područna jedinica Nikšić.

Tokom 2020. godine dato je 7 mišljenja na Programe gazdovanja šumama.

1. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Opasanica – Travska gora“ - Područna jedinica Podgorica
2. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Pišević rjeka –Zeletin“ – Područna jedinica Andrijevica
3. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Voloder I“- Područna jedinica Pljevlja
4. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Vučji potok”- Područna jedinica Podgorica
5. Program gazdovanja šumama za Gazdinsku jedinicu „Bać-Besnik“ - Područna jedinica Rožaje
6. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Mušovića rijeka“- Područna jedinica Kolašin
7. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Rečinska rijeka-Vranještica“ - Područna jedinica Kolašin.

Tokom 2021. godine dato je 6 mišljenja na Programe gazdovanja šumama.

1. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Jezerska gora” – Područna jedinica Mojkovac;
2. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Komovi II” – Područna jedinica Kolašin;
3. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Kosanica – Tara” – Područna jedinica Pljevlja;
4. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Bijela - Vojnik”;
5. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Jelovica”;
6. Program gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu “Korita”.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 2 u fazi realizacije.**

Jedinice lokalne samouprave

Preporuka br. 1

Data je preporuka lokalnim samoupravama da izrade (ažuriraju) Izvještaj o stanju životne sredine, u okviru kojeg će dati presjek stanja opožarenih površina u svojoj opštini i uticaju požara i sječe drveta na životnu sredinu, te da predlože odgovarajuće mjere za uspostavljanje sveobuhvatne zaštite životne sredine i mjere za otklanjanje negativnih posljedica na životnu sredinu.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 1

Glavni grad Podgorica – Izrađen Izvještaj o stanju životne sredine za period 2015 – 2019. godine. Naredni izvještaj biće izrađen nakon isteka perioda na koji se odnosi aktuelni Lokalni plan zaštite životne sredine za period 2019-2022. godine. Shodno navedenom prilikom izrade navedenog izvještaja i Lokalnog plana zaštite životne sredine biće uzeta u obzir data preporuka. Agencija za upravljanje zaštićenim područjima Glavnog grada Podgorice radi na uspostavljanju jedinstvenog sistema za simultano upravljanje više područja koja su u režimu zaštite po Zakonu o zaštiti prirode, a nalaze se na teritoriji Glavnog grada. Agencija će formacijski imati nadležnost nad teritorijama Parkova prirode „Komovi“ i „Rijeka Zeta“, koje se nalaze unutar granica opštine Podgorica, pećinom Magara i Spomenikom prirode Gorica. Sva područja u režimu zaštite su jedinstvena i sastoje se od potpuno različitih vrsta i tipova ekosistema što predstavlja poseban izazov za uspješno upravljanje. Veliki stepen različitosti područja uslovljava visok nivo složenosti dizajniranja i izvršavanja procesa upravljanja. U cilju stvaranja efikasnog sistema upravljanja Agencija je izradila Plan upravljanja za Park prirode ”Komovi” na teritoriji Glavnog grada 2022-2026. U planu je izrada posebnih planova upravljanja za svako područje u okviru svoje nadležnosti. Kako bi Plan upravljanja, kao osnovni upravljački dokument na jednim zaštićenim područjem bio što kvalitetniji, u Agenciji su razvili posebnu metodologiju izrade Planova upravljanja.

Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 realizovana.**

Opština Berane – Izrađen je Izvještaj o stanju životne sredine u Opštini Berane.[75] Lokalni plan zaštite životne sredine opštine Berane nastao je kroz inicijativu NVO „Sjeverna zemlja“ iz Berana prema Opštini Berane, a isti je urađen u skladu sa Zakonom o životnoj sredini. Osnovne informacije o opštini, informacije od značaja za stanje životne sredine, predstavljene su kroz poglavlja Profil opštine i Analiza stanja segmenata životne sredine, a date su na osnovu podataka Strateškog plana razvoja opštine Berane 2019 – 2023. godine. Zbog nedostavljanja podataka koji su traženi Upravi za šume[76] u predmetnom Izvještaju nema presjeka stanja opožarenih površina u Opštini Berane. Na osnovu podataka navedenih u Izvještaju o stanju životne sredine za 2021. godinu, može se zaključiti da stanje šuma na teritoriji Opštine Berane nije na zadovoljavajućem nivou.

Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 djelimično realizovana.**

---

[75] Br. 16-322/22-15, od 14.02.2022.g.

[76] Sekretarijat za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine, radi izrade izvještaja o stanju životne sredine na teritoriji opštine Berane, uputio je zahtjev br. 16-322/22-10 od 10.02.2022. godine Upravi za šume PJ Berane da najkasnije do 14.02.2022. godine dostavi ovom organu podatake za 2021. godinu i to: površine pod šumama na teritoriji opštine Berane kojim gazduje Uprava za šume PJ Berane, količine drvnih sortimenata koje su date pod koncesiju, površine šumskih sastojina koje su u prethodnom periodu stradale u požaru, površine ili broj zasađenih sadnica gdje je vršena rekultivacija i pošumljavanje površina sječišta, površine ili broj zasađenih sadnica gdje je vršena rekultivacija i pošumljavanje površina požarišta, da li Uprava za šume PJ Berane ima kratkoročne i dugoročne ciljeve u dijelu zaštite šuma sa vizijom budućeg razvoja.

Opština Pljevlja – Izrađena je Godišnja informacija o stanju životne sredine na teritoriji Opštine Pljevlja za 2019/20 godinu, u okviru koje je prikazano sprovođenje mjera za zaštitu šuma, i dat predlog mjera u cilju poboljšanja. Stanje životne sredine na teritoriji Opštine Pljevlja uticalo je na odluku Opštine Pljevlja da se svake godine priprema informacija umjesto četvorogodišnjih izvještaja. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 realizovana.**

Opština Nikšić – Izrađen je Izvještaj o stanju životne sredine u Opštini Nikšić, u okviru koga je dat presjek stanja opožarenih površina i uticaju požara i sječe drveta na životnu sredinu,[77] koji će, kako je planirano Programom rada Opštine Nikšić za 2022.godinu biti usvojen kao sastavni dio Informacije ostanju životne sredine tokom 2022. g. Kad se predmetna Informacija usvoji, preporuka će se smatrati ispunjenom. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 2

Data je preporuka lokalnim samoupravama da organizuju i opreme službu zaštite,[78] i izrade, (ili ažuriraju) plan zaštite i spašavanja, da izrade opštinski plan zaštite od požara[79] i iste dostave na saglasnost MUP-u.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 2

Glavni grad Podgorica – U skladu sa redovnim godišnjim Programom rada Službe zaštite i spašavanja koji se donosi za svaku narednu godinu izvršeno je opremanje Službe na način što je izvršena kompletna zamjena nadgradnje i neophodni radovi na motoru vozila marke MAN koje duži vremenski period nije bilo u funkciji, izvršen je kompletan remont i zamjena nadgradnje na dva vozila marke IVECO. Sa navedenim vozilima značajno je podignuta tehnička opremljenost Službe. Osim navedenog izvršena je nabavka cistijerne za prevoz vode u bezvodna područja Glavnog grada, koja ima i značajnu ulogu kao prateće vozilo prilikom intervencija. Takođe, izvršene su nabavke tetra opreme, hidraulične pumpe visokog pritiska, GPS sistema za kontrolu vozila, pjenila za gašenje požara, odjeće i obuće za fizičku obuku, radne obuće i odjeće tj. uniformi za operativni sastav Službe zaštite i spašavanja, dodatne zaštitne opreme i sredstava za rad, alata i uređaja. U Službi zaštite i spašavanja formirana su i četiri tima. Budžetom za 2022.godinu planirana su sredstva za ažuriranje postojećih i izradu novih Planova. U Službi zaštite primjenjuju se sredstva sistema menadžmenta usaglašena sa zahtjevima standarda MEST EN ISO 9001:2016, MEST ISO 45001:2018. Naglašavaju da je usled pandemije COVID 19 došlo do smanjenih aktivnosti koje se odnose na obuke vatrogasaca – spasilaca kao i određenih vježbi u zemlji i inostranstvu. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 2 djelimično realizovana.**

[77] Dopisom br. 07-350-sl, od 27.12.2021. Dostavljeni su podaci Uprave za šume, koji se odnose na Izvještaj o požarima u državnim i privatnim šumama za avgust 2021.g. i Plan zaštite šuma od požara za 2022.g. za PJ Nikšić.
[78] Shodno članu 42, alineja 1 i shodno članu 41
[79] Shodno članu 35

Opština Berane - Opština Berane ima organizovanu Službu Zaštite i spašavanja. Opštinski Plan za zaštitu i spasavanje od požara[80] je dobio saglasnost MUP-a[81] i redovno se ažurira, i pored ostalog sadrži priloge koji se odnose na pregled ljudskih i materijalnih resursa operativnih i dobrovoljnih jedinica koje mogu biti angažovane u slučaju gašenja požara, organizacionu šema djelovanja opštinskog tima za upravljanje u vanrednim situacijama i pregled ugroženog stanovništva naselja „Riversajd“ po objektima. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 2 realizovana.**

Opština Pljevlja - Opština Pljevlja ima organizovanu i funkcionalnu Službu Zaštite i spašavanja koja je solidno opremljena.[82] Plan zaštite je dobio saglasnost MUP-a i redovno se ažurira. Svi službenici posjeduju sertifikovana vatrogasna zaštitna odijela, vatrogasne zaštitne šlemove sa zaštitom za vrat i oči, vatrogasne rukavice, gumene čizme za duboku vodu, kabanice za kišu, radio veze itd. U 2020. godini nastavljeno je sa planskim aktivnostima na tehničkm opremanju Službe zaštite i spašavanja, te je shodno tome kupljen kompresor za punjenje boca za izolacione aparate komprimovanim vazduhom koji Služba nikada ranije nije posjedovala. Punjenje boca je izvršeno u Službi zaštite Bijelo Polje. Vrijednost kompresora je 13.780,69€. Pored ove značajne nabavke izvršena je i kupovina agregata snage 50 kw za napajanje električnom energijom prostorija Službe u slučaju prekida napajanja istom. Vrijednost agregata je 12.668,70€. Posebno se mora naglasiti da Službe zaštite i spašavanja ne posjeduje sredstva za spašavanje iz višespratnica preko drugog sprata i da su sva gašenja i spašavanja sa većih visina sa spoljne strane objekta nemoguća. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 2 djelimično realizovana.**

Opština Nikšić[83] - Plan zaštite od požara za teritoriju opštine Nikšić je usvojen 2012. godine. Planom zaštite od požara za teritoriju opštine Nikšić utvrđuju se mjere i postupci zaštite od požara koje su dužni sprovoditi organi opštine Nikšić, privredna društva, druga pravna lica, preduzetnici i građani na području Opštine, a u cilju sprječavanja izbijanja, pravovremenog otkrivanja, gašenja požara, kao i pružanja pomoći u otklanjanju posljedica prouzrokovanih požarom. Opremanje Službe zaštite neophodnom vatrogasnom opremom vrši se u kontinuitetu i kroz učešće u projektima putem kojih je poslednjih godina dobijena vrijedna spasilačka oprema. Planira se sprovođenje procedure za nabavku odijela za šumske požare (70 komada), rukavica za šumske požare (70 pari) i čizama za šumske požare (70 pari) ukupne vrijednosti oko 60.000,00 € što će doprinijeti poboljašnju efikasnosti pripadnika Službe prilikom gašenja požara na otvorenom prostoru. Blagovremeno

[80] Djel. broj: 11-228-206 u Beranama, 25.05.2015. godine
[81] Saglasnost MUP-a br. 04UPI- 228/15-1645/2, od 20.03.2015.g.
[82] Služba zaštite opštine Pljevlja osnovana je odlukom Predsjednika opštine br. 02031-1262 od 27. 12. 2007. godine, a počela je sa radom donošenjem opštinske odluke o prestanku važenja odluke o osnivanju Vatrogasne jedinice opštine Pljevlja od 2. 06. 2008. godine. Donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju (Sl.list br. 013/07 od 18.12.2007, 005/08 od 23.01.2008, 086/09 od 25.12.2009, 032/11 od 01.07.2011, 54/16 od 15.08.2016) prestao je da važi Zakon o zaštiti od požara, pa su tako i dotadašnje Vatrogasne jedinice preimenovane u Službe zaštite
[83] Služba zaštite i spašavanja operativno pokriva teritoriju opštine Nikšić koja obuhvata centralni i zapadni dio Crne Gore sa površinom od 2065 km2, odnosno oko 15 % teritorije što je čini, po površini, najvećom opštinom države.

se planiranju nabavke nedostajuće kolektivne vatrogasne opreme za gašenje šumskih požara, kao što su naprtnjače, metlarice i slično. U okviru kapitalnog budžeta obezbjeđena su sredstva za izgradnju novog vatrogasnog doma što je dugo godina predstavljao veliki problem.[84] Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 2 djelimično realizovana.**

Preporuka br. 3

Lokalnim samoupravama je preporučeno da donesu Program razvoja sistema zaštite i spašavanja na svojoj teritoriji i utvrde način finansiranja sistema zaštite i spašavanja na svojoj teritoriji.[85]

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 3

Glavni grad Podgorica – Programom rada Službe zaštite i spašavanja koji se donosi na godišnjem nivou kroz obrađene teme (fizički pokazatelji, plan kadrovske strukture, finansijski plan i dr) izvršeno je detaljno planiranje razvoja sistema zaštite i spašavanja na teritoriji Glavnog grada i planiranje finansiranja razvoja sistema zaštite i spašavanja na teritoriji Glavnog grada. DRI nije dostaviljen Program rada Službe zaštite i spašavanja. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 3 u fazi realizacije.**

Opština Berane - Program razvoja sistema zaštite i spašavanja ne teritoriji Opštine Berane, nije donešen. U toku je formiranje radnog tima za izradu predmetnog akta. Shodno sredstvima obezbijeđenim za finansiranje projekata u 2019. godini iz Fonda sredstava za zaštitu i spašavanje, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore je finansiralo projekat u iznosu od 100% traženih sredstava, na osnovu Odluke iz novembra 2019. i potpisanog ugovora navedenog ministarstva i Opštine Berane iz decembra 2019. godine. U 2020. godini realizovan je projekat „Jačanje kapaciteta Službe zaštite i spašavanja Opštine Berane.“[86] U skladu sa aktivnostima koje su predviđene projektom, sprovedene su tenderske procedure i izvršena nabavka kompletne opreme u skladu sa odobrenim budžetom (9.401,70 €). Ovim opremanjem i unapređenjem nivoa lične zaštite pri obavljanju redovnih aktivnosti podignut je nivo operativne spremnosti i obezbeđena bolja sigurnost građana i imovine. Nabavka se odnosila na: Vatrogasna radna odijela za gašenje požara na otvorenom prostoru (32 kom.), vatrogasne alpinističke kombinezone (30 kom.), radne čizme (33 para), radne majice (25 kom.), radne kačkete (37 kom.), naprtnjače (10 kom.), vatrogasna crijeva: Φ25 (10 kom) i Φ52 (10 kom). U okviru projekta "Budimo pripremljeni", koji je imao za cilj unapređenje kapaciteta institucija i službi iz Crne Gore i Srbije koje se bave zaštitom i spašavanjem za

[84] Zgrada Službe zaštite i spašavanja Opštine Nikšić je u prilično lošem stanju počev od krova koji je u toliko lošem stanju da postoji mogućnost čak i njegovog urušavanja a sa druge strane zapadna strana krova prekrivena je starim crijepom kojeg više nema u prodaji i koji je u izuzetno lošem stanju tako da predstavljaju opasnost kako za zaposlene tako i za vozila jer dolazi do njegovog pucanja i padanja. Kao posledica ovoga imamo prokišnjavanje na većem broju mjesta (hodnik, kancelarija komandira, kancelarija zamjenika komandira, kuhinja, mokri čvor i magacin) a to uslovljava i obrušavanje plafona. Najgora situacija je u magacinu gdje je jednom prilikom došlo i do pada većeg dijela plafona ali srećom niko nije povrijeđen.

[85] Shodno članu 42

[86] Shodno potpisanom ugovoru br. 01-031-4497 od 18.12.2019. godine.

prevenciju požara i poplava i ublažavanje njihovih posledica, kao i informisanje stanovništva prekogranične oblasti o smanjenju rizika od nepogoda i koji finansira Evropska unija kroz IPA Program prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2014-2020, a u Crnoj Gori sufinansira Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, koji realizuje FORS Montenegro – Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore (glavne ciljne grupe projekta su Direktorat za zaštitu i spašavanje, Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore i opštinske službe zaštite i spašavanja) u koordinaciji sa partnerom Sektorom za vanredne situacije MUP-a Srbije i saradnikom u projektu Direktoratom za zaštitu i spašavanje MUP – a Crne Gore, u Beranama (u prostorijama Službe zaštite) je dana 29.12.2021. godine predstavljena je oprema koja je nabavljena za Službe zaštite i spasavanja Opštine Berane, Bijelo Polje i Petnjica. Oprema koju FORS Montenegro prenosi u vlasništvo Službe zaštite i spasavanja opštine Berane, vrijednosti je 11.492,68 €. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 3 u fazi realizacije.**

Opština Pljevlja - Program razvoja sistema zaštite i spašavanja dat je kroz program razvoja i opremanja Službe zaštite. Na program razvoja koji navode MUP nije dao saglasnost. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je preporuka br. 3 **u fazi realizacije.**

Opština Nikšić - Program razvoja Sistema zaštite i spašavanja je dokument koji do sada nije rađen. Dana 19.06.2020. godine dobili su od strane Direktorata za vanredne situacije MUP-a Crne Gore radnu verziju Programa razvoja sistema zaštite i spašavanja, koji je proslijeđen svim opštinama i službama zaštite i spašavanja u Crnoj Gori kao i područnim jedinicama MUP Crne Gore - Direktorata za vanredne situacije. Tim dopisom su obaviješteni da je započeta aktivnost na izradi Programa razvoja sistema zaštite i spašavanja za period 2021-2024. Navedeno je da će izradom tog dokumenta na detaljan i sveobuhvatan način biti sagledano stanje Sistema zaštite i spašavanja sa svim njegovim prednostima i nedostacima, kao i date razvojne smjernice za njegovo unapređenje. Od Službe zaštite i spašavanja Nikšić se tražilo da dostave izvještaj o stanju Službe kao i razvojni plan za trogodišnji period. Zbog nerazumjevanja tadašnje lokalne samouprave da se sagleda u kom smjeru će se razvijati sistem zaštite i spašavanja na području Opštine Nikšić isti nije urađen, a rok za dostavu tih podataka je istekao 23.09.2020. godine. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 3. u fazi realizacije.**

Preporuka br. 4

Preporučeno je lokalnim samoupravama da donesu lokalne procjena rizika od katastrofa.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 4

Lokalne procjene rizika od katastrofa nijesu donešene jer se još uvjek čeka izrada iste na nacionalnom nivou. Lokalne procjene rizika proističu iz nacionalne.

Glavni grad Podgorica – Lokalna procjena rizika od katastrofa nije donešena jer još uvjek čekaju izradu iste na nacionalnom nivou. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 4 nije realizovana.**

Opština Berane - Lokalna procjena rizika od katastrofa nije donešena jer još uvjek čekaju izradu iste na nacionalnom nivou. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 4 nije realizovana.**

Opština Pljevlja - Lokalna procjena rizika od katastrofa nije donešena jer još uvjek čekaju izradu iste na nacionalnom nivou. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 4 nije realizovana.**

Opština Nikšić - Lokalna procjena rizika od katastrofa nije donešena jer još uvjek čekaju izradu iste na nacionalnom nivou. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 4 nije realizovana.**

Preporuka br. 5

Lokalnim samoupravama je preporučeno da blagovremeno utvrde visinu štete nastale od posljedica elementarne nepogode i da vode adekvatnu evidenciju o procijenjenim štetama i nastalim posljedicama.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 5

Glavni grad Podgorica – U cilju blagovremenog utvrđivanja visine štete nastale od posledica elementarne nepogode i radi vođenja adekvatne evidencije o procijenjenim štetama i nastalim posledicama, Glavni grad Podgorica je formirao Komisiju za procjenu šteta nastalih od elementarnih nepogoda, koja izlaskom članova Komisije na licu mjesta procjenjuje i zapisnički konstatuje nastalu štetu od elementarnih nepogoda požara, poplava. U toku 2021. Godine obrađeno je 189 zahtjeva od čega se 88 zahtjeva odnosilo na područje Glavnog grada, a 101 zahtjev na područje Gradske Opštine Golubovci.[87] DRI nije dostavljen Izvještaj o radu komisije. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 5. djelimično realizovana.**

Opština Berane – Komisija za procjenu šteta nastalih od elementarnih nepogoda je formirana rješenjem, i ista je izradila Izvještaj o podnijetim zahtjevima, procijenjenoj šteti i isplaćenim sredstvima za period 2016-2021. godine.[88] Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 5. realizovana.**

[87] Rješenje br.01-033/15-6, od 13.01.2015.godine
[88] Akt br. 01- 830/22-1, od 17.02.2022.g.

Opština Pljevlja - Komisija za procjenu šteta nastalih od elementarnih nepogoda je formirana[89] i sprovodi svoje aktivnosti shodno planu. Izvještaj za 2020. godinu[90] je sačinjen. Komisija vrši procjenu šteta u skladu sa zakonom, a na osnovu pojedinačnih zahtjeva koji se dostavljaju Sekreterijatu za privredu. Za svaki pojedinačni slučaj, usko specijalizovana tročlana komisija izlazi na lice mjesta, vrši uvid i sačinjava zapisnik. Na osnovu zapisnika radi se konačan Izvještaj o procjeni štete, koji je dostavljen na dalji postupak Vladi CG – Komisiji za elementarne nepogode. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 5 realizovana.**

Opština Nikšić - Komisija za procjenu šteta nastalih od elementarnih nepogoda je formirana.[91] DRI nije dostavljen Izvještaj o radu komisije. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 5. djelimično realizovana.**

Preporuka br. 6

Lokalnim samoupravama je preporučeno da uspostave i održavaju sistem za obavještavanje i uzbunjivanje u skladu sa elaboratom o procjeni rizika i akustičkom studijom,[92] koji podrazumijeva: odgovarajuće javne sirene, uređaje, spojne puteve i tehnička sredstava za upravljanje, kao i njihovu organizaciju razmještaja, procedure upravljanja, upotrebe i održavanja.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 6:

Glavni grad Podgorica – Sistem za obavještavanje i uzbunjivanje u skladu sa elaboratom o procjeni rizika i akustičkom studijom na teritoriji Glavnog grada Podgorica nije donešen. Budžetom Glavnog grada za 2021. godinu nijesu planirana sredstva za ovu namjenu. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 6 nije realizovana.**

Opština Berane - Sistem za obavještavanje i uzbunjivanje u skladu sa elaboratom o procjeni rizika i akustičkom studijom na teritoriji opštine Berane nije donešen. U toku je formiranje radnih timova za izradu navedenih akata. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 6 nije realizovana.**

Opština Pljevlja - Opština Pljevlja posjeduje sistem za uzbunjivanje naslijeđen iz ranijeg perioda koji se čuje na teritoriju grada. Obavještavanje se za sada vrši pomoću megafona sa vozila Službe zaštite i spašavanja. Akustička studija nije izrađena usled nedostatka sredstava, jer bi samo izrada iste, bez uspostavljanja odgovarajućeg sistema za grad veličine Pljevalja iznosila oko 70.000€. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 6 nije realizovana.**

[89] Rješenje br. 031-545 od 11.07.2019.g.
[90] Izvještaj Komisije za procjenu šteta od vremenskih nepogoda za period 01.01.-31.12.2020. br. 08-019/21-43/1, od 15.03.2021.g.
[91] Rješenje br.02-031-2580, od 13.08.2021.g.
[92] Shodno članu 25 stav 2

Opština Nikšić - Riječ je o dokumentima koji su trebali već biti usvojeni ali do sada nijesu odobrena sredstva za njihovu izradu. Da bi se pokrenula izrada ovih dokumenata potrebno je imati razumijevanje od strane lokalne samouprave vezano za sam izbor članova radnih grupa i finansiranje izrade istih, a ta saradnja je prethodnih godina izostala. Prethodnih godina su se više puta po ovom pitanju obraćali nadležnima u Opštini,[93] ali do početka realizacije ovih ciljeva nije došlo. Naime, Vlada Crne Gore je u decembru mjesecu 2017. godine donijela Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa sa Dinamičkim planom aktivnosti za period 2018-2023. Ovaj osnovni dokument, obuhvata najbitnije segmente smanjenja rizika od katastrofa na lokalnom i nacionalnom planu. Sastavni dio Strategije je Dinamički plan aktivnosti - operativni dokument, čija je realizacija planirana kroz tri dvogodišnja akciona plana u kojima su detaljno utvrđene aktivnosti i podaktivnosti, vodeće institucije, organi koji učestvuju u realizaciji, procjena troškova, izvor finansiranja, kao i datum početka i završetka realizacije aktivnosti za označeni period. Ministarstvo unutrašnjih poslova - Direktorat za zaštitu i spašavanje, zadužen je da u saradnji sa drugim državnim organima, organima državne uprave i jedinicama lokalne samouprave, izrađuje akcione planove i priprema godišnje izvještaje o statusu realizacije aktivnosti i iste podnosi Vladi na usvajanje. Vlada Crne Gore je do sada donijela dva dvogodišnja akciona plana za period 2019-2020. godina ia period 2020-2021. godina, kao i tri Izvještaja o realizaciji Akcionog plana za 2018, 2019 i 2020. godinu. Kako treba da se uradi Izvještaj za 2021. godinu od njih je traženo da dostave novu tabelu sa odgovorima o statusu aktivnosti. Iz tabele se može vidjeti da nije došlo do izrade akustičke studije, lokalne strategije za smanjenje rizika od katastrofa, lokalne procjene rizika od katastrofa, plana zaštite od zemljotresa za opštinu Nikšić kao ni Plana zaštite i spašavanja od ekstremnih meteoroloških pojava. U statusu realizacije, iz Službe Opštine Nikšić navode da su se od usvajanja Strategije i Akcionog plana redovno obraćali nadležnima u Opštini uz molbu da se obezbijede sredstva u Budžetu za ovu namjenu kako bi se krenulo u njihovu izradu, tako što bi se za početak formirale radne grupe za izradu istih, ali do realizacije nije došlo. Na više upućenih dopisa do sada nijesu dobili odgovor, a u međuvremenu su više puta revidirali rokove. S obzirom da je Strategija usvojena 2017. godine, u okviru koje je precizirano koja dokumenta je potrebno izraditi, a takođe su i u Izvještaju o reviziji uspjeha “Uspješnost politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori - zaštita od šumskih požara” date preporuke šta treba da se odradi, Služba zaštite i spašavanja Opštine Nikšić apeluje da se inicira radni sastanak između Direktorata za zaštitu i spašavanje, Opštine Nikšić i Službe zaštite i spašavanja, u cilju sprovođenja datih preporuka.[94]

Kada je u pitanju opština Nikšić predviđena je izrada sljedećih dokumenata:

- Uspostavljanje sistema obavještavanja i uzbinjivanja na nivou opštine Nikšić (izrada akustičke studije) - predviđena sredstva 5.000,00€.

[93] Dopis broj 040/22-1038 od 17.01.2022. godine.

[94] Iz Slube zaštite ispašavanja Opštine Nikšić navode da bi iskustva drugih opština u izradi ovih dokumenata poslužila da se izaberu članovi timova (po stručnosti) i da se utvrde koje bi to procedure bile potrebne da se odrade kako bi isti dokumenti bili usvojeni. Oni su u osnovnom dokumentu predvidjeli (na bazi procjene drugih opština) okvirne troškove izrade ovih dokumenata. Ukazali su na neophodnost zakazivanja sastanaka na predmetnu temu, kako bi se krenulo u realizaciju date preporuke.

- Izrada Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za opštinu Nikšić (formiranje radne grupe, izrada nacrta strategije, utvrđivanje predloga strategije i njeno usvajanje) - predviđena sredstva 4.000,00€.
- Izrada procjene rizika od katastrofa za opštinu Nikšić (formiranje radne grupe, izrada Nacrta, utvrđivanje predloga i usvajanje iste) - predviđena sredstva 4.000,00€.
- Izrada lokalnih planova zaštite i spašavanja od različitih vrsta rizika (Plan zaštite od zemljotresa i Plan zaštite od ekstremnih meteoroloških nepogoda) - predviđena sredstva 8.000,00€.

Dakle, za navedene aktivnosti bila bi potrebna sredstva u ukupnom iznosu od 21.000,00€. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 6 nije realizovana.**

Preporuka br. 7

Lokalnim samoupravama je preporučeno da pripreme evidenciju (na osnovu procjene opasnosti od nastanka šumskog požara) privrednih društava, drugih pravnih lica i preduzetnika koji su u obavezi da organizuju preduzetne jedinice, i dostave na saglasnost Ministarstvu.[95]

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 7

Glavni grad Podgorica – Služba zaštite i spašavanja Glavnog grada je navela da nije nadležna za davanje odgovora. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 7 nije realizovana.**

DRI napominje da shodno članu 42 Zakona o zaštiti i spašavanju u ostvarivanju prava i obaveza opštine u oblasti zaštite i spašavanja, predsjednik opštine:

- organizuje i oprema službu zaštite;
- određuje, na osnovu procjene opasnosti od nastanka elementarne nepogode, tehničko-tehnološke ili druge nesreće, privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike koji su u obavezi da organizuju preduzetne jedinice, uz saglasnost Ministarstva;
- donosi naredbu o evakuaciji stanovništva sa jednog na drugi dio teritorije opštine;
- utvrđuje visinu štete nastale od posljedica elementarne nepogode, tehničko-tehnološke i druge nesreće i, u roku od 30 dana od dana njihovog prestanka, dostavlja izvještaj Vladi o procijenjenim štetama i nastalim posljedicama.

Opština Berane - Preduzetne jedinice nijesu formirane ni u jednom privrednom subjektu u opštini Berane, ali iz Služba za zaštitu i spašavanje navode da redovno pružaju usluge obuke privrednim društvima kod kojih odgovorna lica prepoznaju potrebu. Obuke su iz oblasti zaštite od požara, sa akcentom na rukovanje vatrogasnim aparatima i hidrantskom mrežom. Tokom 2020. i 2021. godine Služba za zaštitu i spašavanje opštine Berane je izvršila 43 obuke u raznim privrednim subjektima. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 7 nije realizovana.**

[95] Shodno članu 42

Opština Pljevlja - Spisak privrednih društava koji su u obavezi da imaju svoju preduzetnu jedinicu je sastavni dio Plana za zaštitu od požara i ista društva su o tome nekoliko puta informisana. Međutim, sva privredna društva nijesu ispoštovala ovu obavezu. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je **preporuka br. 7 je djelimično realizovana.**

Opština Nikšić - Služba zaštite i spašavanja Opštine Nikšić je navela da nije nadležna za davanje odgovora. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 7 nije realizovana.**

Preporuka br. 8

Lokalnim samoupravama je preporučeno da shodno potrebama, u dogovoru sa Ministarstvom finansija izvrše prijem neophodnih kadrova u Službama zaštite i spašavanja.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 8

Glavni grad Podgorica – U skladu sa Kadrovskim planom i drugim dokumentima Služba zaštite i spašavanja Glavnog grada Podgorica preduzima mjere u cilju popunjavanja kadrovskih kapaciteta i pored stalnog operativnog sastava Službe, vrši se prijem sezonskih radnika usled povećanog obima posla u toku ljetnje požarne sezone, a uz saglasnost nadležnog Sekretarijata i Gradonačelnika Glavnog grada. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 8 realizovana.**

Opština Berane – Shodno datoj Saglasnosti Ministarstva finansija i socijalnog staranja izvršen je prijem neophodnih kadrova u Službu zaštite i spašavanja.[96] Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 8 realizovana.**

Opština Pljevlja – Nakon dobijene saglasnosti izvršen je prijem jednog službenika na određeno vrijeme. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 8 djelimično realizovana.**

Opština Nikšić - Ova problematika se rješava uz saglasnost predsjednika Opštine i to je definisano Sistematizacijom radnih mjesta u Službi zaštite i spašavanja Nikšić uz saglasnost Ministarstva finansija. Konkretno kada je u pitanju Služba zaštite i spašavanja sistematizovano je ukupno 77 radnih mjesta a prilikom slanja podataka za Kadrovskim planom Opštine Nikšić za 2022. godinu odobrena je mogućnost zapošljavanja za još 8 službenika/namještenika od traženih 11 i za iste su obezbjeđena sredstva u Budžetu za 2022. godinu. Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 8 djelimično realizovana.**

[96] Dopis br.13-19381/1, od 24.12.2019.g. i 13-01- 9256/1, od 15.06.2020.g. Ministarstva finansija i Dopis br. 13-01-3134, OD 09.03.2021.G.Ministarstva finasija i socijalnog staranja

Preporuka br. 9

Lokalnim samoupravama je preporučeno da razviju kratkoročne i dugoročne ciljeve zaštite životne sredine u dijelu zaštite šuma sa vizijom budućeg razvoja.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 9

Glavni grad Podgorica –Prilikom izrade novog izvještaja o zaštiti životne sredine i Lokalnog plana zaštite životne sredine biće uzeta u obzir data preporuka. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 9 nije realizovana.**

Opština Berane - Zbog nedostavljanja podataka koji su traženi Upravi za šume[97] u predmetnom Izvještaju nema presjeka stanja opožarenih površina u Opštini Berane. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 9 nije realizovana.**

Opština Pljevlja - U toku je izrada Lokalnog plana zaštite životne sredine Opštine Pljevlja za period od 2022-2026. godine, u okviru koga će se postaviti ciljevi za zaštitu šuma i predložiti konkretne mjere za postizanje ciljeva. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da **preporuka br. 9 nije realizovana.**

Opština Nikšić - Programom rada Skupštine Opštine Nikšić za 2022. godinu, planirano je usvajanje Informacije o stanju životne sredine za teritoriju Opštine Nikšić[98], te će i navedeni dokument koji se odnosi na šumske požare biti sastavni dio iste. Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je **preporuka br. 9 djelimično realizovana.**

[97] Sekretarijat za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i zaštitu životne sredine, radi izrade izvještaja o stanju životne sredine na teritoriji opštine Berane, uputio je zahtjev br. 16-322/22-10 od 10.02.2022. godine Upravi za šume PJ Berane da najkasnije do 14.02.2022. godine dostavi ovom organu podatake za 2021. godinu i to: površine pod šumama na teritoriji opštine Berane kojim gazduje Uprava za šume PJ Berane, količine drvnih sortimenata koje su date pod koncesiju, površine šumskih sastojina koje su u prethodnom periodu stradale u požaru, površine ili broj zasađenih sadnica gdje je vršena rekultivacija i pošumljavanje površina sječišta, površine ili broj zasaĐenih sadnica gdje je vršena rekultivacija i pošumljavanje površina požarišta, da li Uprava za šume PJ Berane ima kratkoročne i dugoročne ciljeve u dijelju zaštite šuma sa vizijom budućeg razvoja.

[98] Informacija je izrađena i dostavljena DRI

Vlada Crne Gore - Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje

Preporuka br. 1

Koordinacionom timu za zaštitu i spašavanje je preporučeno da razmotri mogućnosti za pristupanje Copernicus programu EU u okviru čega će se izvršiti zoniranje i mapiranje, monitoring prirodnih hazarda i razvoj rješenja za smanjenje štete od njih.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 1

Iz Vlade navode da je Crna Gora dio Copernikus programa EU i ima pristup sistemu koji se koristi kao nadzor u smislu eventualnih, potencijalnih, šteta od prirodnih hazarda. Kao članica, Crna Gora ima pravo da koristi podatke i ovaj sistem kada se suočava sa problemima prirodnih nepogoda (uključujući i požare), što redovno i čini. U narednom periodu potrebno je uraditi dodatnu analizu na koji način je moguće izvršiti zoniranje i mapiranje kao i monitoring prirodnih hazarda. Na prvom sastanku Koordinacionog tima, iako nevezano za Copernicus program, diskutovano je o neophodnosti korišćenja pametnih tehnologija i vještačke inteligencije za utvrđivanje frekventnosti javljanja hazarda i predviđanja teritorija i vremena gdje će se isti javiti. Takođe, diskutovano je i korišćenje tehnologija u procjeni šteta nastalih od požara.

Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 1 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 2

Koordinacionom timu je preporučeno da razmotri potrebu i u skladu sa mogućnostima inicira formiranje samostalne jedinice u sastavu MUP-DVS sastavljenu od tima stručnjaka koji bi bio osposobljen za uspostavljanje nove eksperimentalne laboratorije, izradu baze podataka i razvoja novih metoda izračunavanja indeksa opasnosti i ponašanja šumskog požara na različitim tipovima goriva. Imenovani tim bi sačinio potpun dugogodišnji program zaštite šuma od požara i time eliminisao parcijalna rješenja, izvršio klasifikaciju dominantnih tipova goriva našeg podneblja, jer bez toga nije moguće uvesti sistem predviđanja ponašanja šumskog požara FBP, bez kojeg nema ni sistema podrške u odlučivanju. Upozoravajuća je činjenica da naši vatrogasci početne napade na šumske požare obavljaju na temelju sopstvenog iskustva i da nemaju adekvatnu logističku podršku.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 2

Formiranje dodatnih organizacionih jedinica u okviru već postojećih institucija predstavlja aktivnost koja mora biti veoma pažljivo sagledana, kako sa aspekta raspoloživosti ljudskih kapaciteta tako i sa fiskalnog aspekta. Formiranje konkretne jedinice nije bilo razmatrano na dva sastanka Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje. Svakako, formiranje novih tijela zahtijeva sveobuhvatniju analizu kako sa aspekta nadležnosti tako i sa aspekta raspoloživosti ljudskih kapaciteta ali i konretne dodate vrijednosti koju taj tim može dati, te će se predmetna preporuka detaljnije razmatrati na nekom od sljedećih sastanaka Koordinacionog tima.

Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da **preporuka br. 2 nije realizovana.**

Preporuka br. 3

Koordinacionom timu je preporučeno da inicira da se, shodno članu 36, alineja 4 ZZS, donese Odluka o obezbjeđivanju materijalnih rezervi za potrebe sistema zaštite i spašavanja.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 3

Na drugom sastanku Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje koji je održan 28. marta 2022. godine, pitanje formiranja i obezbjeđivanja materijalnih rezervi za potrebe sistema zaštite i spašavanja je pokrenuto i diskutovano u svijetlu planova Vlade da se sagleda mogućnost formiranja Robnih rezervi, što bi na neki način bilo komplementarno sa navedenim aktivnostima. U skladu sa navedenim a u saradnji sa Ministarstvom ekonomskog razvoja, Koordinacioni tim radiće na sagledavanju mogućnosti formiranja Robnih rezervi, koje istovremeno mogu biti korištene i za potrebe sistema zaštite i spašavanja. U narednom periodu biće dodatno razmotren pristup u rješavanju ovog veoma važnog problema i Koordinacioni tim u ovom smislu daće preporuke Vladi i Miinistarstvu ekonomskog razvoja.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 3 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 4

Koordinacionom timu je preporučeno da, u skladu sa mogućnostima, utiče da se obezbijede sredstva za nabavku lične opreme za vatrogasce i specijalnih vatrogasnih vozila za šumske požare, uključujući i prateću opremu za ekipe za primarno djelovanje.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 4

Tehnološka opremljenost vatrogasaca i vatrogasnih jedinica razmatrana je na prvom sastanku Koordinacionog tima i razgovarano je o potrebi nabavke kvalitetnije opreme za vatrogasce, posebno kada je riječ o gašenju šumskih požara na nepristupačnim terenima. U ovom smislu, u narednom periodu, biće urađena analiza postojeće opremljenosti vatrogasnih jedinica sa opremom i biće izvršena procjena neophodnih finansijskih sredstava, što će dalje biti iskomunicirano sa Ministarstvom finansija i socijalnog staranja kako bi se sagledala mogućnost obezbjeđivanja pomenutih sredstava.

Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 4 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 5

Koordinacionom timu je preporučeno da, u skladu sa mogućnostima, utiče da se obezbijede sredstva za unapređenje rada ZHMS, kako bi bio osposobljen da shodno članu Ministarstvu pruži adekvatnu stručnu pomoć i dostavi meteorološke i hidrološke informacije, prognoze i upozorenja o uslovima koji prethode atmosferskim i hidrološkim elementarnim nepogodama i akcidentnim zagađenjima vazduha i voda, kao i u toku njihovog trajanja.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 5

Tokom drugog sastanka Koordinacionog tima koji je održan 28. marta 2022. godine razgovarano je o sistemu rane najave i o potrebi unapređenja sistema rane najave kroz jačanje kapaciteta Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju. Konstatovano je da se ovo jačanje treba reflektovati kroz planiranje budžetskih sredstava za 2023. i 2024. godinu kako bi odgovarajuća finansijska sredstva bila alocirana. Ova tema i konkretne aktivnosti u ovom smislu biće predmet diskusije na nekom od sljedećih sastanaka Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje.

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je **preporuka br. 5 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 6

Preporučeno je koordinacionom timu da razmotri mogućnost, u skladu sa mišljenjem većine pripadnika sistema zaštite i spašavanja, uspostavljanja centralizovanog sistema za teritoriju Crne Gore, u okviru posebnog subjekta. U takvom sistemu bi rukovođenje, koordinacija i upotreba cjelokupnih resursa bili centralizovani, što bi omogućilo brzinu i efikasnost odgovora, kao i uravnoteženost u razvoju opreme i sistema.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 6

Centralizacija sistema zaštite i spašavanja diskutovana je na Koordinacionom timu za zaštitu i spašavanje i istaknuta je potreba objedivanjavanja ljudskih kapaciteta, opreme i resursa, te sistemski pristup u rješavanja ovog problema, a sve u cilju što efikasnijeg djelovanja. Pored navedenog na sjednici Vlade koja je održana u 07. oktobra 2021. godine konstatovano je da je neophodno detaljnije razmotriti centralizaciju sistema zaštite i spašavanja a sve iz gore navedenih razloga. Takođe, treba se imati na umu da je centralizacija jedna od opcija, i treba se osvrnuti i na evropsku praksu u ovom smislu imajući u vidu da se ona kreće više ka decentralizaciji. U narednom periodu biće urađena sveobuhvatna analiza obije opcije, koja će dati konkretne podatke i preporuke o najboljem načinu organizovanja sistema zaštite i spašavanja, vodeći računa o raspoloživim ljudskim kapacitetima ali i opremi.

Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 6 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 7

Preporučeno je koordinacionom timu da razmotri mogućnost formiranja stručne radne grupe radi ocjene stanja IT sistema u šumarstvu zbog izuzetno velikog kašnjenja u implementaciji šumarskog informacionog sistema.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 7

Na prvom sastanku Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje Koordinacioni tim informisan je o stanju u šumarstvu i štetama koje su nastale u prethodnom periodu i veoma zapuštenom, zatečenom, stanju. Takođe ovakvo stanje zatečeno je i kada je riječ o šumarskom informacionom sistemu, a na čijoj izradi se primjenjuju ubrzane aktivnosti. Koordinacioni tim će pratiti implementaciju pomenute preporuke i u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede preuzeti sve neophodne aktivnosti kako bi se ista što prije implementirala.

Kontrolnom revizijom je utvrđeno da je **preporuka br. 7 u fazi realizacije.**

Preporuka br. 8

Preporučeno je koordinacionom timu da razmotriti mogućnost proširivanja djelokruga rada policije i tužilaštva i pooštravanja kaznene politike za izazivanje šumskih požara zbog ograničenih rezultata.

Utvrđeno činjenično stanje za preporuku br. 8

Na drugom sastanku Koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje održanom 28. marta 2022. godine diskutovana je postojeća kaznena politika kao i odredbe Zakona o krivičnom postupku Crne Gore, a posebno član koji se odnosi na krivično djelo protiv opšte sigurnosti ljudi i movine. Konstatovano je da je kaznena politika prema onima koji su osuđeni za ova djela preblaga te da je neophodno dati preporuke Vladi i Skuštini Crne Gore za postrožavanje kaznene politike u ovom smislu. Takođe, potencirano je jačanje preventivne uloge policije ali i tužilaštva u pronalasku lica koja vrše ova krivična djela posebno imajući u vidu sezonski karakter javljanja šumskih požara.

- Kontrolnom revizijom je ocijenjeno da je **preporuka br. 8 u fazi realizacije.**

DIO III ZAKLJUČNE KONSTATACIJE

Na bazi sprovedene **kontrolne revizije**, utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja subjekata revizije, a u skladu sa čl. 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, čl. 45 Poslovnika Državne revizorske institucije i Smjernicama za izradu, praćenje i kontrolu preporuka DRI, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: **dr Branislav Radulović** (rukovodilac Kolegijuma) i **dr Milan Dabović** (član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma održanoj 18.05.2022. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ
o kontrolnoj reviziji

EFIKASNOST REALIZACIJE PREPORUKA DRI IZDATIH U REVIZIJI USPJEŠNOST SPROVOĐENJA POLITIKE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE U CRNOJ GORI – ZAŠTITA OD ŠUMSKIH POŽARA

Aktivnosti koje su subjekti revizije preduzeli u cilju realizacije preporuka **nijesu sveobuhvatne i postignuti napredak je ograničen,** te je potrebno dalje nastaviti sa aktivnostima koje će direktno uticati na bolju zaštitu šuma od požara. **Shodno navedenom, DRI ocjenjuje da Crna Gora još uvijek nema uspostavljen dovoljno efikasan sistem zaštite od šumskih požara.**

U cilju poboljšanja efikasnosti sprovođenja mjera zaštite šuma od požara, subjektima revizije DRI je dala četrdeset dvije 42 (69) preporuke[99], od kojih je:

- **11 preporuka realizovano;**
- **18 preporuka djelimično realizovano;**
- **17 preporuka je u fazi realizacije i**
- **23 preporuke nijesu realizovane.**

Br.	Status preporuke		Broj preporuka	% preporuka
1.	Preporuka je realizovana	R	11	16%
2.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	18	26%
3.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	17	25%
4.	Preporuka nije realizovana	NR	23	33%
	UKUPNO		69	100%

[99] S obzirom da je devet preporuka dato Jedinicama lokalne samouprave, a uzorkom su obuhvaćene četiri opštine, kontrolnom revizijom je kod opština je izvršen pregled 36 preporuka.

Generalni zaključak Kolegijuma DRI:

Nadležni Kolegijum DRI ocijenio je da realizacija preporuka datih u Izvještaju o reviziji uspjeha „Uspješnost sprovođenja politike zaštite životne sredine u Crnoj Gori – zaštita od šumskih požara”, u periodu od objavljivanja Izvještaja DRI (22.10.2019 godine) zaključno sa 04.04.2022 godine, **nije bila dovoljno efikasna,** i shodno tome potrebno je da subjekti revizije inteziviraju aktivnosti na realizaciji preporuka i **dostave DRI, u roku od 9 mjeseci, novi izvještaj o realizaciji preporuka.**

Sa utvrđenim činjeničnim stanjem DRI će kroz upućivanje Konačnog izvještaja o kontrolnoj reviziji, upoznati i nadležni odbor Skupštine Crne Gore, Vladu CG i Zajednicu opština CG.

Rukovodilac Kolegijuma DRI

_____

dr Branislav Radulović
Senator DRI

U prilogu je dat pregled statusa realizacije preporuka, po subjektima revizije.

Prilog

1. Ministarstvo unutrašnjih poslova

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije, od osam datih preporuka zaključio da su:

- **četiri preporuke** realizovane,
- **jedna preporuka** u fazi realizacije,
- **tri preporuke** djelimično realizovane,

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
2.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
3.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
5.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
6.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
7.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
8.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije, od devet datih preporuka **zaključio** da su:

- **dvije preporuke** djelimično realizovane,
- **sedam preporuka** nije realizovano.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
2.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
3.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
5.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
6.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
7.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
6.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
8.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

3. Uprava za šume

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije, od šest datih preporuka **zaključio** da su:

- **dvije preporuke** u fazi realizacije,
- **tri preporuke** djelimično realizovane,
- **jedna preporuka** nije realizovana.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
2.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
3.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
5.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
6	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

4. Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije, od dvije date preporuke **zaključio** da su:

- **dvije preporuke** u fazi realizacije.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
2.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

5. Glavni grad Podgorica

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije **Glavnog grada Podgorica** od devet datih preporuka **zaključio** da su:

- **dvije preporuke** realizovane,
- **jedna preporuka** u fazi realizacije,
- **dvije preporuke** djelimično realizovane,
- **četiri preporuke** nije realizovana.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
2.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
3.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
5.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
6.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
7.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
8.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
9.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

6. Opština Berane

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije **Opštine Berane** od devet datih preporuka **zaključio** da su:

- **tri preporuke** realizovane,
- **jedna preporuka** u fazi realizacije,
- **jedna preporuka** djelimično realizovana,
- **četiri preporuke** nije realizovala.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
2.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
3.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
5.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
6.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
7.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
8.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
9.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

7. Opština Pljevlja

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije **Opštine Pljevlja** od devet datih preporuka **zaključio** da su:

- **dvije preporuke** realizovane,
- **jedna preporuka** u fazi realizacije,
- **tri preporuke** djelimično realizovana,
- **tri preporuke** nije realizovala.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
2.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
3.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
5.	Preporuka je realizovana	R	Nije potrebno dalje pratiti preporuku
6.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
7.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
8.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
9.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

8. Opština Nikšić

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije **Opštine Nikšić** od devet datih preporuka **zaključio** da su:

- **jedna preporuka** u fazi realizacije,
- **pet preporuka** djelimično realizovane,
- **tri preporuke** nije realizovala.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
2.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
3.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
5.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
6.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
7.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
8.	Preporuka je djelimično realizovana	DR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
9.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.

9. Vlada Crne Gore - Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje

Nadležni Kolegijum DRI je, na osnovu sprovedene Kontrolne revizije, od osam datih preporuka **zaključio** da je:

- **sedam preporuka** u fazi realizacije,
- **jedna preporuka** nije realizovana.

Preporuka DRI broj:	Status preporuke /ocjena državnog revizora		Zaključak Kolegijuma DRI
1.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
2.	Preporuka nije realizovana	NR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
3.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
4.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
5.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
6.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
7.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.
8.	Preporuka je u fazi realizacije	UFR	Potrebno je da subjekt revizije nastavi aktivnosti na realizaciji preporuka i u roku od 9 mjeseci izvijesti Državnu revizorsku instituciju o realizaciji istih.